

**Державна аудиторська служба України
Західний офіс Держаудитслужби**

04.12.2017

№08-19/5

Звіт

**про результати державного фінансового аудиту
виконання Дрогобицького міського бюджету за
2014-2016 роки та за I півріччя 2017 року**

Львів - 2017

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту виконання міського бюджету м. Дрогобича за 2014-2016 роки та за I півріччя 2017 року.

Державний фінансовий аудит проведено на виконання п. 2.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Західного офісу Держаудитслужби на III квартал 2017 року [46], відповідно до повноважень, визначених ст. 113 Бюджетного кодексу України [2], Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 698 (далі-Порядок № 698) зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 968 та від 14.12.2016 № 950 [32], та Методичних рекомендацій з організації та проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів, затверджених наказом Головкиру України від 13.03.2007 № 50 зі змінами, внесеними наказом Головкиру України від 19.12.2007 року № 311 [37].

Аудиторський звіт призначений для керівників та спеціалістів виконавчих органів Дрогобицької міської ради, Департаменту фінансів Львівської ОДА, головних розпорядників, розпорядників нижчого рівня та одержувачів коштів міського бюджету м. Дрогобича.

Контрольний захід здійснено протягом вересня-листопада 2017 року. Звіт підготовлено відділом контролю в органах влади, оборони, правоохоронних органах та за місцевими бюджетами Західного офісу Держаудитслужби (головні державні аудитори: Сеюта Н.І., Гречко Л.А., Бабяк О.О., Яцуляк Г.В. та головний державний фінансовий інспектор Яворська О.Б.).

Резюме	4-5
Вступ	5-9
Розділ I. Організація проведення державного фінансового аудиту	9-10
1.1. Підстава для проведення	9
1.2. Об'єкт аудиту	9
1.3. Мета аудиту	9
1.4. Період дослідження	9
1.5. Учасники аудиту	9-10
1.6. Методи проведення аудиту	10
Розділ II. Оцінка рівня виконання бюджету м. Дрогобича та показники соціально-економічного розвитку	10-53
2.1. Оцінка виконання міського бюджету м. Дрогобича за доходами	10-22
2.2. Оцінка виконання бюджету м. Дрогобича за видатками	22-28
2.3. Стан надання громадянам соціальних гарантій та послуг	28-53
Розділ III. Результати державного фінансового аудиту	53-92
Висновки	92-95
Пропозиції	95-96
Джерела інформації	96-99

Резюме

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [8], місцеві ради здійснюють функції і повноваження від імені та в інтересах територіальних громад, розподіляючи повноваження між собою та своїми виконавчими органами.

На якість формування й виконання бюджету м. Дрогобича вагомий вплив має діяльність органів місцевого самоврядування.

Бюджет м. Дрогобича впродовж періоду, що підлягав дослідженню, був головним джерелом реалізації власних та делегованих державою повноважень.

Результати аналізу засвідчили про існування окремих проблем як при виконанні доходної, так і видаткової частин бюджету міста.

Аудиторською групою опрацьовано законодавчі та нормативні акти з питань місцевого самоврядування, бюджету, оподаткування, земельних відносин тощо. Проведено аналіз основних соціально-економічних показників досліджуваної територіальної одиниці, фінансової звітності, прийятих у відповідних бюджетних періодах управлінських рішень щодо формування та виконання міського бюджету.

Міський бюджет м. Дрогобича, як і більшість місцевих бюджетів в Україні, залежить від перерозподілу фінансових ресурсів держави у вигляді міжбюджетних трансфертів. Він є дотаційним і значну частку у його доходах складають міжбюджетні трансферти, зокрема субвенції та дотації. Частка офіційних трансфертів становила у 2014 році 72,4%, у 2015 році - 72,8%, у 2016 році - 68,7% та у I півріччі 2017 року - 70,3 відсотка.

Аналіз виконання дохідної частини бюджету міста за 2014-2016 роки засвідчив, що бюджет виконувався, відповідно, на 96,9%, 102,2%, 101,9% від уточненого плану. За I півріччя 2017 року бюджет виконано на 101,6% від уточненого плану на відповідний період.

Видаткова частина загального та спеціального фондів бюджету міста за 2014-2016 роки виконана на рівні 92,7% (по загальному фонду - 96,3%, спеціальному фонду - 74,6%), 99% (заг. ф. - 99,6%, спец. ф. - 92,9%), 97,9% (заг.ф. - 99,4%, спец.ф. - 86,3%) відповідно. За I півріччя 2017 року видаткова частина міського бюджету виконана по загальному фонду на 95,5%, по спеціальному фонду - на 38,2% (до річного плану).

Найбільшу питому вагу в загальному обсязі видатків становили видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення - 677412,0 тис.грн або 35,6%, на освіту - 518939,3 тис.грн або 27,3%, на охорону здоров'я - 341171,0 тис.грн або 17,9%, на культуру та мистецтво - 83189,6 тис.грн або 4,4 відсотка.

Проведений аналіз стану надання соціальних гарантій та послуг за галузями «Освіта», «Охорона здоров'я», «Культура» свідчить про наявність ряду недоліків, які не дозволяють надавати населенню задекларовані державою соціальні гарантії на достатньо якісному рівні.

Проведеним державним фінансовим аудитом встановлено, що недостатньою є робота органів місцевого самоврядування щодо ефективного, економічного використання бюджетних коштів, пошуку резервів зміцнення ресурсної бази місцевих бюджетів, уникнення та мінімізації нерациональних

бюджетних видатків і втрат, ефективного використання земельного фонду та комунального майна, інших активів, які становлять матеріальну основу місцевого самоврядування.

Зокрема, виявлено ряд чинників, які не сприяють максимальному наповненню міського бюджету м. Дрогобич, та встановлено резерви збільшення дохідної частини бюджету, використання яких в подальшому дозволить зміцнити матеріальну та фінансову основу територіальної громади міста.

Вступ

Дрогобич – місто в Україні, яке має статус обласного значення у Львівській області. Районний та адміністративний центр Дрогобицького району (в який не входить). Друге за величиною за промисловим потенціалом місто після обласного центру м. Львова. Місто Дрогобич виникло приблизно в XI столітті в місцині, яка багата соляними джерелами, з яких здавна видобували сіль. Перша згадка про місто датується 6 листопада 1387 року.

З XV століття місто розвивалося, як передовсім ярмарковий і солеварний центр. У середині XIX століття Дрогобич перетворився на найбільший у Європі нафтовий центр, що сприяло швидкому розвитку міста.

Сьогодні місто відоме як мала батьківщина Юрія Дрогобича, Івана Франка і Бруно Шульца. У місті діяли численні нафтопереробні підприємства. Зараз у місті працює Дрогобицький солевиварювальний завод, який є найстарішим солевиварювальним заводом у Європі.

Дрогобич розташований в південно-західній частині Львівської області на річці Тисмениці на межі Наддністрянської рівнини і Карпатського передгір'я. До складу міста Дрогобича входить місто Стебник, з яким вони становлять окрему адміністративно-територіальну одиницю області.

Територія міста Дрогобич становить 44,5 км² та м. Стебника – 8,9 км². Кількість населення в містах Дрогобичі та Стебнику станом на 01.01.2017 року складає, відповідно, 76702 осіб (3% населення Львівської області) та 20858 осіб (0,8% населення Львівської області).

Станом на 01 січня 2014-2017 років кількість осіб, які мають статус безробітних, по Дрогобицькому міськрайонному центру зайнятості склала, відповідно, 677, 626, 919, 447 осіб. Працевлаштовано у 2014 році 2381 особу, у 2015 році - 2492 особи, у 2016 році - 3078 осіб та у 1 півріччі 2017 року – 1671 особу.

До складу багатогалузевого промислового комплексу входять 18 промислових підприємств, що перебувають на постійному балансі (без малих підприємств), які виробляють широкий асортимент промислової продукції. Серед них:

- у машинобудівній промисловості (12,3%) – ТзОВ «Універсальна бурильна техніка», єдине в Україні підприємство по виробництву бурового інструменту для нафтових та газових свердловин; ПАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» (виробництво обладнання та інструменту для експлуатації нафтогазових свердловин, нафто - газорозподілу та транспортування), українсько-німецьке СП ТзОВ «ІСМ» (виробництво бурового інструменту та доліт);

- у **нафтопереробній промисловості** (16,1%) - нафтопереробне підприємство ПАТ «НПК - Галичина» (виробництво бензину, паливно-мастильних матеріалів), на даний час призупинено виробництво продукції, підприємство знаходиться в режимі простою;

- у **харчовій промисловості** (7,8%) – ТзОВ «Дрогобицький м'ясокомбінат» (виробництво м'ясних виробів), ПАТ «Дрогобицький хлібокомбінат» (виробництво хлібобулочних виробів);

- у **промисловості будівельних матеріалів** (22,2%) - ПАТ «Дрогобицьке заводоуправління будівельних матеріалів» (виробництво цегли); ПАТ «Дрогобицький завод залізобетонних виробів» (виробництво залізобетонних конструкцій), ТзОВ «Брати» (виготовлення виробів з бетону);

- у **легкій промисловості** (12,5%) – ДП «Юнайтед Текстиль Груп – Україна» (виробництво трикотажних виробів), ТзОВ «Декарест» (виробництво сонцезахисних штор, фіранок), МПП «МАК» (виробництво робочого одягу), ПП «Панда» (пошиття робочого одягу);

- у **хімічній промисловості** (0,7%) – ДП «Фарматрейд» (виробництво медичних препаратів (інфузійних розчинів);

- у **поліграфічній промисловості** (10,8%) – ТзОВ «Дрогобицька міська друкарня» (виробництво поліграфічної продукції), ПП «Коло», ПП «Коло-прінт».

За 2014-2016 роки та I півріччя 2017 року промисловими підприємствами м. Дрогобича реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на 2490,4 млн грн (1,2% від загальнообласного показника).

Упродовж досліджуваного періоду спостерігається щорічне зростання обсягу реалізованої промислової продукції. Зокрема, у 2014 році обсяг промислової продукції склав 526,4 млн грн, у 2015 році обсяг зріс на 151,3 млн грн і склав 677,7 млн грн, у 2016 році обсяг зріс у порівнянні з попереднім роком на 122,2 млн грн і склав 799,9 млн гривень.

У I півріччі 2017 року промислові підприємства міста реалізували промислової продукції (товарів, послуг) на 486,6 млн грн (1,3% від загальнообласного показника).

Найбільшу питому вагу, а саме близько 74% у загальному обсязі реалізованої промислової продукції по місту займають підприємства добувної та переробної промисловості, підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря займають 10,4%, підприємства з водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 5,7%.

Обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу населення за I півріччя 2017 року становив 5,0 тис. грн (при середньообласному показнику 14,7 тис. грн). За цим показником м. Дрогобич займає 21 місце по області.

Зовнішньоекономічна діяльність належить до найважливіших факторів розвитку міст Дрогобича і Стебника. Близьке розташування до західного кордону України сприяє розвитку міжнародного співробітництва. На сьогоднішній день підписано угоди про співпрацю з містами Легніцею, Демблінном, Перемишлем, Сяноком, Битом, гміною Олецко, Остжешувським повітом (Республіка Польща), Ліпіком (Республіка Хорватія), Смілтене (Республіка Латвія), а також Бафалом та Мускатіном (США).

Стан розвитку ринку праці безпосередньо залежить від стану соціально-економічного розвитку міста Дрогобича.

Станом на 01.07.2017 в м. Дрогобичі зареєстровано 10756 суб'єктів підприємницької діяльності, з них діючих - 6980, в тому числі 2028 юридичних осіб та 4952 фізичних осіб-підприємців.

Основними видами економічної діяльності малого та середнього підприємництва міста, як і загалом по країні, залишається оптова та роздрібна торгівля.

У 2016 році найбільша кількість суб'єктів господарської діяльності створена у сфері оптової та роздрібною торгівлі (25,7%), сфері колективних, громадських та особистих послуг (24,6%), промисловості (7%) та на ринку операцій з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам (8,5%).

З метою залучення інвестицій в місто, у 2017 році сформовано реєстр вільних земельних ділянок та виробничих площ, розроблено та постійно оновлюється інвестиційний паспорт міста Дрогобича з переліком інвестиційних пропозицій, який презентується на інвестиційних форумах, конференціях та на різноманітних офіційних зустрічах.

Протягом досліджуваного періоду дохідна частина бюджету м.Дрогобича склала 1921,0 млн грн, при плані 1904,6 млн грн, з яких доходи без врахування трансфертів – 563,8 млн грн (29,4% від загальних надходжень), при плані – 536,4 млн гривень.

Зокрема, у 2014 році загальна сума надходжень склала 379,9 млн грн, або 96,9% до уточненого плану – 391,9 млн грн; у 2015 році – 495,6 млн грн, або 102,2% при плані – 485,1 млн грн; у 2016 році – 621,1 млн грн, або 101,9% до уточненого плану – 609,6 млн грн; у I півріччі 2017 року надходження склали 424,5 млн грн, або 101,6% до уточненого плану – 417,9 млн гривень.

Найбільшу питому вагу в загальному обсязі доходів бюджету м.Дрогобича протягом досліджуваного періоду займали офіційні трансферти, які склали 70,6% всіх надходжень (1357,2 млн грн). Наступним по величині джерелом надходжень є податкові надходження (493,7 млн грн), які становили 25,7%, неподаткові надходження – 56,8 млн грн, або 3% та доходи від операцій з капіталом – 13,3 млн грн, або 0,7% від усіх надходжень.

Видаткова частина загального та спеціального фондів бюджету міста за 2014-2016 роки виконувалась на рівні 92,7% (по загальному фонду 96,3%, спеціальному фонду - 74,6%), 99% (заг. ф. - 99,6%, спец. ф. - 92,9%), 97,9% (заг.ф. - 99,4%, спец.ф. - 86,3%) відповідно. За I півріччя 2017 року видаткова частина міського бюджету виконана по загальному фонду на 95,5%, по спеціальному фонду - на 38,2% до річного плану.

Загальна сума видатків за досліджуваний період склала 1900,8 млн грн (по загальному фонду – 1721,4 млн грн, по спеціальному фонду – 179,4 млн грн), при плановій сумі 2003,2 млн грн (по загальному фонду – 1757,4 млн грн, по спеціальному фонду – 245,8 млн гривень).

Так, у 2014 році при планових видатках 406,5 млн грн (по загальному фонду – 338,1 млн грн, по спеціальному фонду – 68,4 млн грн) фактичні видатки склали 376,7 млн грн (по загальному фонду – 325,7 млн грн, по спеціальному фонду – 51,0 млн грн), у 2015 році при планованих – 509,4 млн

грн (по загальному фонду – 462,5 млн грн, по спеціальному фонду – 46,9 млн грн), фактичні видатки – 504,3 млн грн (по загальному фонду – 460,7 млн грн, по спеціальному фонду – 43,6 млн грн), у 2016 році фактичні видатки склали 608,1 млн грн (по загальному фонду – 545,3 млн грн, по спеціальному фонду – 62,8 млн грн), при планових 621,5 млн грн (по загальному фонду – 548,7 млн грн, по спеціальному фонду – 72,8 млн грн), у I півріччі 2017 року фактичні видатки склали 411,7 млн грн (по загальному фонду – 389,7 млн грн, по спеціальному фонду – 22,0 млн грн), при планових по загальному фонду – 408,1 млн грн, по спеціальному фонду – 57,7 млн грн (план на рік)).

За рахунок міського бюджету м. Дрогобича станом на 01 січня 2014-2017 років здійснювалось фінансування бюджетних установ в кількості, відповідно, 83, 83, 82, 81 установи.

Головними розпорядниками бюджетних коштів були:
 фінансове управління Дрогобицької міської ради,
 виконавчий комітет Дрогобицької міської ради,
 відділ освіти виконавчих органів Дрогобицької міської ради,
 відділ охорони здоров'я виконавчих органів Дрогобицької міської ради,
 відділ культури та мистецтв виконавчих органів Дрогобицької міської ради,
 управління праці та соціального захисту населення,
 управління комунальних ресурсів виконавчих органів Дрогобицької міської ради (у 2014, 2015 роках та впродовж I кварталу 2016 року),
 департамент міського господарства.

Структура головних розпорядників коштів бюджету м. Дрогобича у Додатку 1 до звіту.

Мережа бюджетних установ у Додатку 2 до звіту.

На території міста Дрогобича функціонує 12 комунальних підприємств, утворених рішеннями сесій Дрогобицької міської ради, які входять до сфери управління органу місцевого самоврядування, а саме: КП «Туристичний комплекс «Дрогобич», КП «Дрогобицький ринок», КП «Дрогобичводоканал», КП «Дрогобичтеплоенерго». КП «Комбінат міського господарства», КП «Житлово-експлуатаційне об'єднання», ДКП «Екран», КП «Управління капітального будівництва», КП «Дрогобицька лазня», КП « Франкова земля», КП книгарня «Каменяр», КП «Кредо».

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»[8] місцеві ради є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад у межах повноважень, визначених Конституцією України.

Однією з головних складових фінансової основи місцевого самоврядування є кошти місцевих бюджетів. Відповідно, ефективність виконання функцій місцевого самоврядування, направлених на надання членам громади суспільних благ, в значній мірі залежить від стану наповнення місцевих бюджетів доходами. Ці процеси забезпечуються двосторонньо: державою щодо залучення загальнодержавних податків і зборів та органами місцевого самоврядування в частині залучення власних і закріплених доходів. Але в обох випадках на якість формування і виконання бюджетів великий вплив має діяльність органів місцевого самоврядування.

Як свідчать результати проведених державних фінансових аудитів, в розпорядженні практично кожного органу місцевого самоврядування є резерви щодо залучення додаткових доходів до бюджетів та, відповідно, зростання якості та кількості послуг, які надаються населенню. Однак, ці резерви ними не завжди використовуються.

Враховуючи обмеженість державних фінансових ресурсів, які на даний час забезпечують лише мінімальні суспільні потреби, постала необхідність здійснити державний фінансовий аудит з метою визначення резервів наповнення міського бюджету доходами, залучення яких сприятиме покращенню надання населенню суспільних благ.

Розділ I. Організація проведення державного фінансового аудиту

1.1. Підстава для проведення аудиту: п.2.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Західного офісу Держаудитслужби на III квартал 2017 року, затвердженого наказом Західного офісу Держаудитслужби від 14.06.2017 №178 [46].

1.2. Об'єкт аудиту: Діяльність органів місцевого самоврядування в частині здійснення, відповідно до законодавства України, функцій по складанню, виконанню міського бюджету м. Дрогобича, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інших функцій, пов'язаних з управлінням бюджетними коштами, діяльність головних розпорядників бюджетних коштів.

1.3. Мета аудиту:

оцінки стану формування та рівня виконання міського бюджету м. Дрогобича;

- оцінка стану формування та виконання бюджетів міста;
- оцінка ефективності використання коштів бюджету міста, земельних ресурсів, комунального майна, інших активів, функціонування системи внутрішнього контролю;
- визначення чинників, що негативно впливають на стан формування та виконання бюджету, використання активів територіальних громад, забезпечення належного рівня соціальних гарантій;
- визначення шляхів підвищення ефективності управління бюджетними коштами, комунальним майном та іншими активами, резервів зміцнення ресурсної бази міського бюджету.

1.4. Період дослідження: 2014 - 2016 роки та I півріччя 2017 року.

1.5. Учасники аудиту:

- Західний офіс Держаудитслужби;
- виконавчі органи Дрогобицької міської ради;
- Фінансове управління Дрогобицької міської ради;
- Управління комунальних ресурсів виконавчих органів Дрогобицької міської ради;
- Головне управління ДФС у Львівській області та Дрогобицька об'єднана державна податкова інспекція Головного управління ДФС у Львівській області

- Дрогобицьке міжрайонне управління Держгеокадастру у Дрогобицькому районі та м. Дрогобичі Львівської області;
- підприємства, установи і організації, які є розпорядниками або одержувачами коштів міського бюджету м. Дрогобича.

1.6. Методи аудиту

У ході дослідження використано законодавчі та нормативні акти з питань діяльності органів місцевого самоврядування, формування та виконання бюджету, оподаткування, земельних відносин, управління майном, проаналізовано прийняті рішення Дрогобицької міської ради, дані фінансового управління щодо затвердження та виконання бюджету міста, дані бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності тощо.

Аудит проведено відповідно до Порядку № 698 [32] із змінами та Методичних рекомендацій з організації та проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів, затверджених наказом Головкиру України від 13.03.2007 № 50 [37] із змінами.

У ході проведення аудиту проведено опитування 1561 респондента з питань якості наданих соціальних гарантій.

Розділ II. Оцінка виконання міського бюджету м. Дрогобича та показників соціально-економічного розвитку

2.1. Оцінка виконання міського бюджету м. Дрогобича за доходами.

Проблема забезпечення доходів на рівні, необхідному для нормального функціонування та надання якісних послуг населенню, залишається актуальною для місцевих бюджетів. Тобто, найголовнішим завданням фінансової політики місцевих бюджетів є наповнення їх дохідної частини. Від рівня наповнення місцевого бюджету залежить соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць, добробут населення тощо.

Виконання бюджету - це здійснення комплексу заходів із забезпечення повного і своєчасного виконання плану доходів і видатків. При цьому виконання дохідної частини бюджету означає виконання плану надходжень не тільки загальної суми передбачених коштів, а й по кожному джерелу окремо. Виконання плану по видатках означає фінансування всіх запланованих заходів і установ, економне та ефективне використання бюджетних ресурсів.

Міський бюджет м. Дрогобича на 2014-2017 роки сформовано відповідно до вимог Бюджетного кодексу України [2], законів України про Державний бюджет України на 2014-2017 роки [4,5,6,7], нормативно-правових актів, що визначали порядок здійснення розрахунків та формування пріоритетів бюджетної політики на відповідний рік.

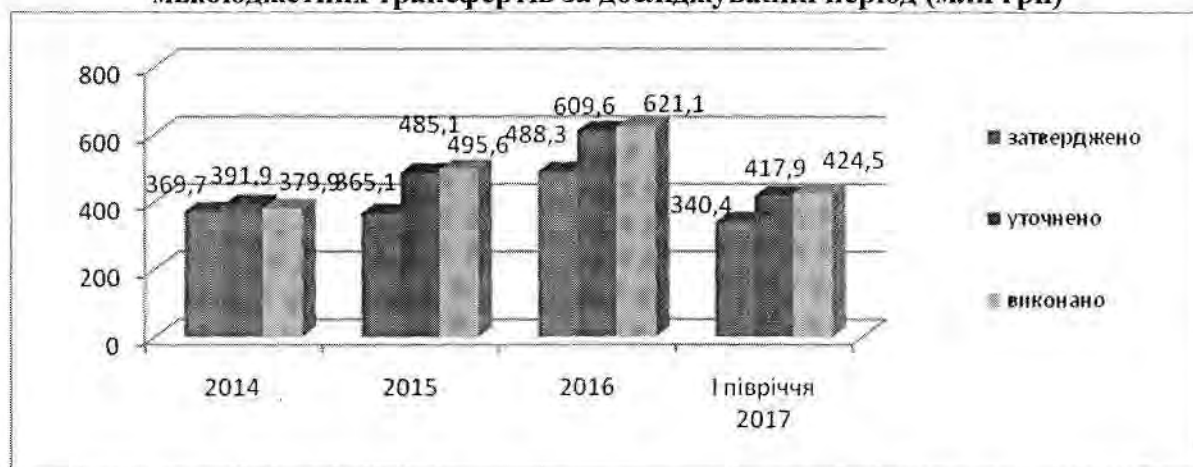
На 2014 рік згідно з формульним розрахунком, доведеним Мінфіном, обсяг закріплених доходів загального фонду міського бюджету м. Дрогобича становив 64,4 млн грн, обсяг власних доходів – 19,3 млн грн та обсяг власних доходів спеціального фонду – 17,8 млн гривень. Загальні показники наповнення дохідної частини загального фонду міського бюджету м. Дрогобича затверджено в сумі, відповідно, 84,4 млн грн, 22,0 млн грн, спеціального фонду в сумі 24,7 млн грн, що перевищували доведені Мінфіном показники на 19,9 млн грн, 2,7 млн грн та 6,9 млн гривень. Протягом року планові

надходження загального фонду по закріплених доходах зменшено на 14,4 млн грн, по власних доходах – на 2,9 млн грн, планові надходження спеціального фонду по власних доходах зменшено на 34,2 млн грн. Фактичне виконання загального фонду склало: 63,2 млн грн - по закріплених доходах або 90,3% до уточнених планових сум та 98% до контрольних цифр доведених Мінфіном; 17,9 млн грн - по власних закріплених доходах або 93,2% до уточнених планових сум та 92,8 % до контрольних цифр, доведених Мінфіном. По спеціальному фонду (власні доходи) -16,0 млн грн, або 105,6% до уточнених планових сум та 89,8% до контрольних цифр, доведених Мінфіном.

Загалом за 2014-2016 роки планувалось, з урахуванням внесених змін та уточнень, залучити до міського бюджету доходів та офіційних трансфертів в сумі 1486,6 млн грн (по загальному фонду – 1403,2 млн грн по спеціальному фонду – 83,4 млн грн), фактично забезпечено надходження в сумі 1496,5 млн грн (по загальному фонду – 1402,8 млн грн по спеціальному фонду – 93,7 млн гривень). За I півріччя 2017 року планувалось, з урахуванням змін та уточнень, залучити до загального фонду міського бюджету доходів та офіційних трансфертів в сумі 409,3 млн грн, до по спеціального фонду (план на рік) – 22,5 млн грн), фактично забезпечено надходження в сумі 424,5 млн грн (по загальному фонду – 414,5 млн грн, по спеціальному фонду – 10,0 млн гривень) (див. діаграму 1).

Діаграма 1

Інформація щодо надходжень міського бюджету м. Дрогобича з урахуванням міжбюджетних трансфертів за досліджуваний період (млн грн)

Бюджет м. Дрогобича з урахуванням внесених змін та уточнень було затверджено на 2014 рік в сумі 391,9 млн грн (по загальному фонду – 338,0 млн грн, по спеціальному фонду – 53,9 млн грн), на 2015 рік – 485,1 млн грн, на 2016 рік – 609,6 млн гривень. На 2017 рік бюджет, з урахуванням змін внесених впродовж I півріччя поточного року, затверджено в сумі 700,3 млн грн, з них план на I півріччя 2017 року – 417,9 млн гривень.

Фактичні надходження міського бюджету м. Дрогобича, з врахуванням офіційних трансфертів, склали відповідно у 2014 році – 379,9 млн грн, що становить 96,9% до уточненого плану, у 2015 році – 495,6 млн грн (102,2% до уточненого плану), у 2016 році – 621,0 млн грн (101,9% до уточненого плану). У I півріччі 2017 року фактичні надходження склали 424,5 млн грн, що становить 101,6% до уточненого плану на I півріччя 2017 року, в тому числі:

до загального фонду бюджету, із врахуванням дотацій і субвенцій з державного та обласного бюджетів, у 2014 році надійшло 326,3 млн грн (96,6% до уточненого плану), у 2015 році – 477,9 млн грн (101,4% до уточненого плану), в порівнянні з 2014 роком - на 151,6 млн грн більше; у 2016 році – 598,5 млн грн (100,8% до уточненого плану), в порівнянні з попереднім роком - на 120,6 млн грн більше; впродовж I півріччя 2017 року надійшло 414,5 млн грн (101,3% до уточненого плану).

до спеціального фонду бюджету, із врахуванням дотацій і субвенцій з державного та обласного бюджетів, у 2014 році надійшло 53,6 млн грн (99,3% до уточненого плану), у 2015 році надійшло 17,6 млн грн (129% до уточненого плану), що на 36,0 млн грн менше ніж у 2014 році; у 2016 році надійшло 22,5 млн грн (142,7% до уточненого плану), що на 4,9 млн грн більше ніж у 2015 році; впродовж I півріччя 2017 року надійшло 10,0 млн грн (44,6% до уточненого плану на 2017 рік).

Згідно з п. 23 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України [2], доходи - це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ). Відповідно до ст. 9 Бюджетного кодексу України [2] доходи бюджету класифікуються за таким розділами: 1) податкові надходження; 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти.

Доходи міського бюджету м. Дрогобича впродовж 2014-2016 років зростали як за рахунок збільшення податкових, неподаткових надходжень та операцій з капіталом (2014 рік – 104,7 млн грн, питома вага яких становить 27,6% від загального обсягу доходів, 2015 рік - 134,8 млн грн (27,2%), 2016 рік – 197,9 млн грн (31,9%), так і за рахунок офіційних трансфертів (2014 рік - 275,2 млн грн, питома вага яких становить 72,4% від загального обсягу доходів, 2015 рік - 360,7 млн грн (72,8%), 2016 рік - 423,1 млн грн (68,1 відсотка).

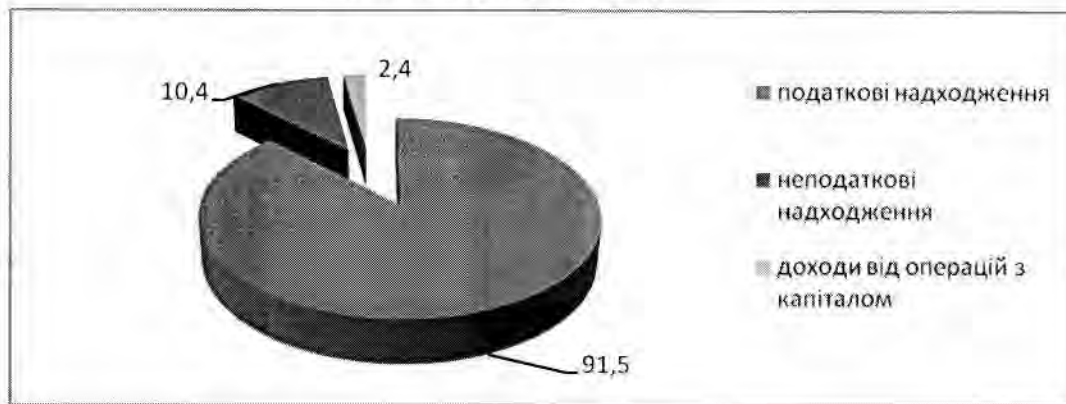
Так, сума доходів без врахування трансфертів у 2016 році порівняно з 2014 роком зросла на 93,2 млн грн (або в 1,9 раза), разом з тим офіційні трансферти впродовж вказаного періоду зросли на 147,9 млн грн (або 1,5 раза). Питома вага офіційних трансфертів у загальному обсязі надходжень значно перевищує суму надходження без врахування трансфертів. Як більшість місцевих бюджетів в Україні, бюджет м. Дрогобича залежить від перерозподілу фінансових ресурсів держави через державний бюджет у вигляді міжбюджетних трансфертів.

За 2014-2016 роки до загального та спеціального фондів міського бюджету м. Дрогобича надійшло офіційних трансфертів в сумі 1059,0 млн гривень. Протягом I півріччя 2017 року надійшло офіційних трансфертів в сумі 298,1 млн гривень.

За 2014-2016 роки до загального та спеціального фондів міського бюджету м. Дрогобича надійшло доходів без врахування офіційних трансфертів в сумі 437,4 млн гривень. Протягом I півріччя 2017 року – 126,4 млн гривень.

Аналіз структури дохідної частини міського бюджету показує, що міський бюджет в середньому на 87,3% сформований за рахунок податкових надходжень, 10,3 % складають неподаткові надходження та 2,4 % - доходи від операцій з капіталом.

Структура дохідної частини міського бюджету м. Дрогобича за видами надходжень за 2014-2016 рік (млн грн)

Контрольні цифри, доведені Міністерством фінансів України, по загальному фонду міського бюджету м.Дрогобича за 2014 рік виконано по закріплених доходах на 98,1% (контрольна цифра - 64,4 млн грн, фактичне виконання – 63,2 млн грн), по власних доходах - на 92,8% (план 19,3 млн грн, факт -17,9 млн гривень). По спеціальному фонду (без врахування обсягів міжбюджетних трансфертів) контрольні цифри, доведені Мінфіном, виконано по власних доходах на 89,8% (контрольна цифра -17,8 млн грн фактичне виконання - 16,0 млн гривень).

Надходження до міського бюджету м. Дрогобича без врахування офіційних трансфертів у 2014 році склали 104,7 млн грн, що становить 94,4% до уточненого плану, з них доходи загального фонду – 81,1 млн грн (90,9% до уточненого плану), доходи спеціального фонду – 23,6 млн грн (108,5%).

У загальному обсязі вказаних надходжень за 2014 рік питома вага **податкових надходжень** займає 25,1% тис.грн, або 95,5 млн грн (виконано 93% до уточненого плану), з них по загальному фонду – 80,1 млн грн (90,8%), по спеціальному фонду – 15,4 млн грн (106%).

По загальному фонду планові завдання не виконано щодо податку на доходи фізичних осіб (надалі ПДФО) на 6,8 млн грн (недовиконання 9,7%) та по платі за землю на 1,3 млн грн (7,8 відсотка). Щодо решти доходів спостерігається незначне перевиконання плану.

Основними причинами невиконання плану надходжень ПДФО (у структурі закріплених доходів (доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів на 2014 рік) займає 99,8%, у структурі податкових надходжень загального фонду – 53,4%) є скорочення обсягів виробництва продукції, неритмічна робота підприємств різних форм власності, простої основних бюджетоутворюючих підприємств міст та наявність заборгованості по заробітній платі та, відповідно, ПДФО.

Невиконання плану надходжень плати за землю виникло внаслідок несвоєчасного поновлення договорів оренди земельних ділянок, через не проведення інвентаризації орендованих земельних ділянок, через надання пільг при платі за землю та у зв'язку із наявністю заборгованості по платі за землю.

Неподаткові надходження в сумі 7,8 млн грн (або 114% до уточненого плану), які надійшли до міського бюджету м. Дрогобича у 2014 році, у загальній структурі вищевказаних надходжень займають 7,4 відсотка.

Неподаткові надходження загального фонду міського бюджету становили 1% у загальній структурі доходів (1,1 млн грн, або 102,5% до плану), спеціального фонду – 6,4 % (6,7 млн грн, або 116,1 % до плану).

Доходи від операцій з капіталом (доходи спеціального фонду), які склали 1,5 млн грн (102,6% до плану) у загальній структурі доходів займають 1,4%.

Надходження до **цільового фонду** (спеціальний фонд міського бюджету) не планувались, фактичні надходження склали 11,4 тис. гривень.

Бюджетна децентралізація та розширення повноважень територіальних громад сприяли підвищенню фінансової самостійності міського бюджету м. Дрогобича та зміцненню його фінансової основи та самодостатності.

Довідково: Зміни, внесені до Бюджетного кодексу України [2], розширили базу доходів місцевих бюджетів шляхом:

- передачі з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг (крім 50% адміністративного збору за держреєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), державного мита;

- запровадження з 2015 року збору з роздрібного продажу підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою 5% вартості реалізованого товару замість збору за виноградарство, садівництво та хмелярство, який надходитиме до місцевих бюджетів.

Водночас з 2015 року відсоток зарахування ПДФО до доходів загального фонду бюджетів міст обласного значення зменшено з 75% до 60%.

Крім того, у 2014 році єдиний податок і податок на нерухоме майно зараховувалися до бюджету розвитку, з 2015 року вони є складовими частинами загального фонду місцевих бюджетів, разом з тим екологічний податок зараховується до спеціального фонду.

Внаслідок змін, внесених до бюджетного законодавства, у 2015 та 2016 роках дохідна частина міського бюджету суттєво збільшилась і це при тому, що відсоток зарахування ПДФО до доходів загального фонду бюджетів міст обласного значення зменшено.

У 2015 році надійшло до міського бюджету м. Дрогобича доходів без врахування трансфертів в сумі 134,8 млн грн, що становить 109,3% до уточненого плану, з яких 120,5 млн грн - по загальному фонду (перевиконання на 6,3%), 14,3 млн грн - по спеціальному фонду (перевиконання на 42,1%).

Порівнюючи з надходженнями відповідного періоду минулого року, доходи збільшилися в цілому на 30,1 млн грн, або на 28,8 відсотка. З них, по загальному фонду доходи зросли на 39,4 млн грн (48,6%), за рахунок введення нових податків - акцизного податку, надходження по якому склали 17,7 млн грн, державного мита, яке надходило в державний бюджет – 2,8 млн грн, плати за надання адміністративних послуг – 2,7 млн грн, а також збільшення надходжень по земельному податку та орендній платі за землю, податку на прибуток підприємств комунальної форми власності, частини чистого прибутку, надходження плати від оренди комунального майна. Водночас, по спеціальному фонду доходи зменшились на 9,3 млн грн, у зв'язку із змінами до бюджетного законодавства (у 2014 році єдиний податок і податок на нерухоме майно зараховувалися до складової спеціального

фонду- бюджету розвитку, з 2015 року вони належать до доходів загального фонду місцевих бюджетів).

У загальній структурі вказаних доходів 84,6% припадає на **податкові надходження**, які у 2015 році по загальному фонду склали 113,9 млн грн, або 106,5% до уточненого плану, по спеціальному фонду проведено коригування на суму 1,5 тис.грн (повернуто збір за провадження торговельної діяльності нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах, що справлявся до 01.01.2015).

Неподаткові надходження в сумі 17,2 млн грн (або 123,7% до плану), які надійшли до міського бюджету м. Дрогобича у 2015 році, у загальній структурі вищевказаних надходжень займають 12,7 відсотка. Неподаткові надходження загального фонду міського бюджету склали 6,6 млн грн, або 103,7% до плану, спеціального фонду - 10,6 млн грн, або 140,6% до плану.

Доходи від операцій з капіталом, які склали 3,7 млн грн (146,8% до плану) у загальній структурі доходів займають 2,7%, з них доходи загального фонду - 1,4 тис.грн (бюджетом на 2015 рік такі надходження до загального фонду не планувались), доходи спеціального фонду - 3,7 млн грн (146,7% до уточненого плану).

В розрізі джерел надходжень за 2015 рік план не виконано по податкових надходженнях загального фонду, зокрема по єдиному податку на 427,2 тис.грн (недовиконання 2,9 відсотка). Невиконання плану по вказаному податку виникло у зв'язку з переходом деяких юридичних осіб на загальні умови оподаткування, зменшення товарообігу третьої та четвертої групи оподаткування (наприклад ТзОВ «Сервус - Дрогобич» зменшив сплату єдиного податку в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 782,4 тис.грн) та подання заяв щодо зняття з обліку фізичних осіб на літні місяці у зв'язку з відпустками, а також наявною недоїмкою в сумі 380,7 тис. гривень.

Щодо решти доходів загального та спеціального фондів спостерігається перевиконання плану.

У 2016 році надійшло до міського бюджету м. Дрогобича доходів без врахування трансфертів в сумі 197,9 млн грн, що становить 106,6% до уточненого плану, з них по загальному фонду - 180,4 млн грн (перевиконання на 3,0%), по спеціальному фонду - 17,5 млн грн (перевиконання на 64,9%).

У порівнянні з надходженнями відповідного періоду минулого року доходи збільшилися в цілому на 63,1 млн грн, або 46,8 відсотка, з них по загальному фонду доходи зросли на 59,9 млн грн (49,7%), по спеціальному фонду - на 3,2 млн грн (22,7 відсотка).

У загальній структурі доходів 87,1% припадає на **податкові надходження**, які у 2016 році склали 172,4 млн грн (102,8% до уточненого плану), з них доходи загального фонду - 172,3 млн грн (102,8% до уточненого плану), доходи спеціального фонду - 0,1 млн грн (114% до уточненого плану).

Неподаткові надходження в сумі 20,3 млн грн (або 131,8% до плану), які надійшли до міського бюджету м. Дрогобича у 2016 році у загальній структурі надходжень займають 10,3%, з них по загальному фонду - 8,1 млн грн (або 108,3% до плану), по спеціальному фонду - 12,2 млн грн (або 153,9% до плану).

Доходи від операцій з капіталом, які склали 5245,6 тис.грн (198,9 % до плану) у загальній структурі доходів займають 2,6 %, з них доходи загального фонду - 6,9 тис.грн (130,8 % до уточненого плану), доходи спеціального фонду - 5 238,7 тис.грн (199 % до уточненого плану).

У розрізі джерел надходжень за 2016 рік план не виконано по неподаткових надходженнях загального фонду, зокрема по державному миту, на 203,9 тис.грн (недовиконання 8,9 відсотка). Невиконання плану по вказаному надходженню виникло у зв'язку із зміною чинного законодавства (з 01.10.2016 відмінено сплату державного мита при виготовленні закордонних паспортів. У порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження зменшилися на 662,7 тис.гривень.

Також невиконано план по доходах від операцій з капіталом, зокрема по надходженню коштів від відчуження майна, що перебуває в комунальній власності, на 27,4 тис.грн (недовиконання 3,7 відсотка). Невиконання плану виникло у зв'язку тим, що приватизацію об'єкта по вул. Лесі Українки, 21, проведення якої планувалась у 2016 році, фактично здійснено у лютому 2017 року.

Щодо решти доходів загального та спеціального фондів спостерігається перевиконання плану.

У I півріччі 2017 року надійшло до міського бюджету м. Дрогобича доходів без врахування трансфертів в сумі 126,4 млн грн, що становить 57,7% до уточненого річного плану, з них по загальному фонду - 116,4 млн грн (перевиконання на 6,6%), по спеціальному фонду - 10,0 млн грн (виконано на 137,6% до уточненого річного плану).

У порівнянні з надходженнями відповідного періоду минулого року (I півріччя 2016 року) доходи збільшилися в цілому на 36,1 млн грн, або на 40%, з них по загальному фонду доходи зросли на 33,4 млн грн (40,3%), по спеціальному фонду - на 2,7 млн грн (36,3 відсотки).

У загальній структурі доходів 88,6% припадає на **податкові надходження**, які у I півріччі 2017 року склали 112,0 млн грн (56,2% до уточненого річного плану), з них: доходи загального фонду 111,9 млн грн (106,2% до уточненого плану на I півріччя), доходи спеціального фонду - 0,1 млн грн (84,6% до уточненого річного плану).

Неподаткові надходження в сумі 11,6 млн грн (або 66,8% до уточненого річного плану), які надійшли до міського бюджету м. Дрогобича у I-му півріччі 2017 року, у загальній структурі надходжень займають 9,2%, з них: по загальному фонду - 4,5 млн грн (або 119,7% до уточненого плану на I півріччя), по спеціальному фонду - 7,1 млн грн (або 66,5% до уточненого річного плану).

Доходи від операцій з капіталом, які склали 2863,6 тис.грн (104,5% до уточненого річного плану), у загальній структурі доходів займають 2,2%, з них: доходи загального фонду - 2,1 тис.грн (доходи зросли у 4,2 раза до уточненого плану на I півріччя), доходи спеціального фонду - 2861,5 тис.грн (104,4 % до уточненого річного плану).

У розрізі джерел надходжень загального фонду за I півріччя 2017 року план не виконано по збору за місця для паркування транспортних засобів на 11,1 тис.грн (недовиконання 73,2 відсотка) в зв'язку з тим, що не визначено платників, які організовують та провадять діяльність із забезпечення

паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Щодо решти доходів загального фонду та спеціального фонду спостерігається перевиконання плану.

Основну роль у формуванні доходів загального фонду міського бюджету м.Дрогобича займає податок на доходи фізичних осіб та плата за землю (орендна плата за землю, земельний податок).

У структурі доходів загального фонду (без врахування офіційних трансфертів) у 2014 році питома вага надходжень ПДФО становить 77,8%, плати за землю - 19,4% при надходженнях загального фонду 81,1 млн грн; у 2015 році, відповідно, 51,1% та 15,3% при надходженнях 120,5 млн грн; у 2016 році – 51% та 16,8% при надходженнях 180,4 млн грн; у I півріччі 2017 року – 56,6% та 15,2% при надходженнях 116,4 млн гривень.

Також у структурі податкових надходжень основну питому вагу займає ПДФО (2014 рік – 78,8%, 2015 рік – 54,1%, 2016 рік - 53,4%, I півріччя 2017 року – 58,9%).

Так, у 2014 році надходження ПДФО склали 63,1 млн грн, або 90,3% до уточненого плану (уточнений план - 88,2 млн грн), що на 889,6 тис.грн менше у порівнянні з 2013 роком. У структурі доходів (закріплені доходи) що враховувались у 2014 році при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (I кошук), ПДФО займав 99,8%.

У 2015 році надходження ПДФО у порівнянні з 2014 роком зменшилось на 1,5 млн грн і склали 61,6 млн грн, або 111,9% до уточненого плану (55,0 млн грн).

У 2016 році надходження податку та збору на доходи фізичних осіб (далі - ПДФО) у порівнянні з 2015 роком збільшилось на 30,5 млн грн і склали 92,1 млн грн або 103,0% до уточненого плану (89,4 млн гривень).

На 2017 рік планова сума ПДФО, з врахуванням внесених змін впродовж січня-червня, склали 109,6 млн грн, у т.ч. на I півріччя 2017 року - 61,6 млн гривень. Надійшло впродовж I півріччя 2017 року ПДФО в сумі 65,9 млн грн, що становить 107,0% до уточненого плану на відповідний період.

Основними бюджетоутворюючими підприємствами та установами по надходженню ПДФО до міського бюджету впродовж досліджуваного періоду були: відділ освіти, відділ охорони здоров'я, відділ культури, Дрогобицький педагогічний університет ім.І.Франка, ВАТ «Львівобленерго», ПАТ «Львівгаз», КП «Дрогобичводоканал», КП Дрогобичтеплоенерго» тощо. Також у 2014 році вагому роль у формуванні вказаного виду доходів займали: вагонне депо «Дрогобич», ВАТ «Управління бурової техніки», ВАТ «НПК - Галичина», ВАТ «Укртранснафта», які з кожним роком зменшували обсяги виробництва промислової продукції і, відповідно, обсяги надходження ПДФО до міського бюджету.

У 2014 році у порівнянні з аналогічним періодом минулого року спостерігається зменшення надходження ПДФО по таких підприємствах: ВАТ «НПК–Галичина» на 115,0 тис.грн, ВАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» на 660,1 тис.грн, ВАТ «Львівобленерго» на 401,4 тис.грн, ВАТ «Універсальна бурова техніка» на 226,7 тис.грн,

Педагогічний університет ім. І.Франка на 278,2 тис.грн, ВАТ «Укртранснафта» на 134,3 тис. гривень.

У 2015 році зменшення обсягу надходжень ПДФО **виникло внаслідок** зменшення відсотка зарахування ПДФО до загального фонду бюджету міст обласного підпорядкування з 75 % до 60 %, а також у зв'язку із зменшенням обсягів виробництва промислової продукції основних бюджетоутворюючих підприємств міста, неритмічною роботою підприємств різних форм власності, простою основних бюджетоутворюючих підприємств міста.

Також, порівняно з відповідним періодом попереднього року, у 2015 році спостерігається зменшення відрахувань ПДФО по таких підприємствах: КП «Дрогобичтеплоенерго» на 159,0 тис.грн, ПАТ «Львівгаз» на 114,7 тис.грн, ВАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» на 113,5 тис.грн, ВАТ «Управління бурової техніки» на 91,7 тис.грн, ТОВ БК «Політехніка-Галичина» на 14,0 тис.грн, ПАТ «Машинобудівний завод» на 12,6 тис. гривень.

Зростання надходження ПДФО у 2016 році виникло у зв'язку із зростанням мінімальної зарплати з 1218,0 грн до 1600,0 грн та, відповідно, збільшенням обсягу асигнувань міського бюджету на заробітну плату бюджетним установам у звітному періоді на суму 56,3 млн грн, а також збільшенням ставки оподаткування з 15% до 18%.

У 2016 році, порівняно з відповідним періодом попереднього року, спостерігається збільшення відрахувань ПДФО (сума ПДФО до бюджетів всіх рівнів (контингент)) по таких підприємствах: ВАТ НПК «Галичина» на 3,3 млн грн, Дрогобицький педагогічний університет - на 3,1 млн грн, відділ освіти на 4,7 млн грн, відділ охорони здоров'я - на 2,8 млн грн, відділ культури 1,1 млн гривень.

Негативно впливає на стан виконання планових показників по надходженню ПДФО наявність податкового боргу.

Станом на 01.07.2017 заборгованість склала **14,9** млн грн, у структурі вказаної заборгованості 13,4 млн грн (або 89,7%) займає заборгованість ТзОВ «Універсальна бурова техніка» - заборгованість за результатами перевірки Головного управління ДФС у Львівській області (донараховано ПДФО, застосовано штрафні санкції та нараховано пеню).

Також негативно впливає на виконання планових показників ПДФО наявна заборгованість по оплаті праці, яка у порівнянні з показником на початок 2014 року зросла на 4167,7 тис.грн і станом на 01.01.2015 року склала 7 674,8 тис.грн, з них:

на **економічно-активних підприємствах 7126,1 тис.грн** (ПАТ «Завод автомобільних кранів» - 6837,1 тис.грн, ВАТ «Дрогобицька фарба» - 289,0 тис.грн);

на **економічно неактивних підприємствах 304,1 тис.грн** (ТзОВ «Дрогобичтрансбуд» - 122,7 тис.грн, КП «Хвиля» - 40,2 тис.грн, ТзОВ «Сфера послуг «Хвиля» - 66,7 тис.грн, ДП «БУ-41» - 60,0 тис.грн, ПрАТ «Галка-Дрогобич» - 14,5 тис.грн);

на **підприємствах - банкрутах 244,6 тис.грн** (ДП «Буджитлосервіс» - 189,5 тис.грн, ТзОВ «Дія» - 55,1 тис.гривень).

Станом на 01.01.2016 року борг по заробітній платі підприємств міста зменшився і склав 7590,5 тис.гривень. Заборгованість по заробітній платі обліковувалась на 7 підприємствах міста, з них:

по економічно-активному підприємству ПАТ «Машинобудівний завод» в сумі 115,6 тис.грн;

по економічно неактивних підприємствах в сумі 177,4 тис.грн (ТзОВ «Дрогобичтрансбуд» - 122,7 тис.грн, КП «Хвиля» - 40,2 тис.грн, ПрАТ «Галка-Дрогобич» - 14,5 тис.грн);

по підприємствах - банкрутах - 7 297,5 тис.грн (ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» - 7 052,9 тис.грн, ДП «Буджитлосервіс» - 189,5 тис.грн, ТзОВ «Дія» - 55,1 тис.грн).

Станом на 01.01.2017 борг по заробітній платі підприємств міста збільшився на 23 569,5 тис.грн і склав 31 160,0 тис.гривень.

Заборгованість по заробітній платі збільшилась по ПАТ «Завод автомобільних кранів» на 23 862,5 тис.грн, разом з тим зменшилась заборгованість по ряду підприємств, а саме: ПАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» - на 115,6 тис.грн, ТзОВ «Дрогобичтрансбуд» - на 122,7 тис.грн, КП «Хвиля» - на 40,2 тис.грн та ПрАТ «Галка - Дрогобич» - на 14,5 тис.гривень.

Станом на 01.07.2017 борг по заробітній платі підприємств міста зміни не зазнав і склав 31,2 млн гривень.

Таким чином, у зв'язку з наявною заборгованістю по заробітній платі до міського бюджету недопоступило ПДФО розрахунково, в сумі 3365,3 тис.грн ($31160,0 * 18\%$ (ставка відрахування) $* 60\%$ (відсоток, що зараховується до бюджетів міст обласного значення).

Отже, погашення заборгованості по заробітній платі є основним резервом збільшення обсягу надходжень ПДФО.

Друге місце за величиною у структурі податкових надходжень займає плата за землю (орендна плата, земельний податок) (2014 рік - 19,7%, 2015 рік - 16,2 %, 2016 рік - 17,6 %, I півріччя 2017 року - 15,8%).

Так, у 2014 році надходження плати за землю склали 15,7 млн грн, або 92,2% до уточненого плану (план - 17,1 млн грн), що на 65,2 тис.грн більше у порівнянні з 2013 роком. У структурі доходів (власні доходи), що не враховувались у 2014 році при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (II кошик), плата за землю займала 87,8%.

Невиконання плану по надходженню плати за землю на 1,3 млн грн або 7,8% виникло внаслідок несвоєчасного поновлення договорів оренди земельних ділянок, через непроведення інвентаризації орендованих земельних ділянок.

У 2015 році надходження плати за землю у порівнянні з 2014 роком зросли на 2,7 млн грн і склали 18,4 млн грн, або 103,1% до уточненого плану (17,9 млн грн).

У 2016 році надходження плати за землю у порівнянні з 2015 роком збільшилось на 11,9 млн грн і склали 30,3 млн грн, або 101,5% до уточненого плану (29,9 млнгривень).

На 2017 рік планова сума надходжень плати за землю з врахуванням змін, внесених впродовж січня-червня, склали 34,2 млн грн, з них на I півріччя 2017

року – 17,1 млн грн, надійшло впродовж січня-червня 2017 року плати за землю в сумі 17,7 млн грн, що становить 103,6% до уточненого плану на відповідний період.

Негативно впливає на стан виконання планових показників по надходженню плати за землю наявність податкового боргу, розмір якого впродовж досліджуваного періоду щорічно зростає.

Станом на 01.07.2017 за даними Головного управління ДФС у Львівській області заборгованість до міського бюджету м.Дрогобича по платі за землю (орендна плата та земельний податок) складала 17,1 млн гривень.

Основними боржниками станом на 01.07.2017 по земельному податку є: ПАТ «Дрогобицький машинобудівний завод» - 4,6 млн грн (або 26,9% у загальній сумі заборгованості), ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» - 5,6 млн грн (або 32,7%), Науково-виробниче ЗАТ «Плесо» - 769,1 тис.грн або (4,5 %); по орендній платі: ТзОВ «Універсальна бурова техніка» - 2,6 млн грн (або 15,3 %), ПрАТ «Галка-Дрогобич» - 951,0 тис.грн (5,6 %), ТзОВ «Дія» - 118,3 тис.грн (0,7%).

Надходження бюджету розвитку, який є складовою спеціального фонду міського бюджету за досліджуваний період становили 29,1 млн грн (2014 рік – 16,0 млн грн, 2015 рік – 4,0 млн грн, 2016 рік – 5,9 млн грн, I півріччя 2017 року – 3,2 млн грн), що становить 121,6% (2014 рік - 105,6%, 2015 рік - 144,2%, 2016 рік - 201,2%, I півріччя 2017 року - 103,9%) до уточнених планових річних призначень 23,9 млн грн (2014 рік – 15,2 млн грн, 2015 рік – 2,8 млн грн, 2016 рік - 2,9 млн грн, 2017 рік -3,0 млн гривень).

Бюджет розвитку формувався за рахунок надходжень єдиного податку (у 2014 році), надходжень від продажу землі, від відчуження майна, пайових внесків на розвиток інфраструктури міста.

До спеціального фонду (бюджету розвитку) у 2014 році (згідно з чинним законодавством) зараховувався єдиний податок, надходження якого склали 14398,5 тис.грн, або 106,0% при уточненому плані -13581,0 тис.грн.

Надходження від продажу землі за 2014-2016 роки та I півріччя 2017 року склали 9,2 млн грн (2014 рік - 966,4 тис.грн, 2015 рік -2 808,8 тис.грн, 2016 рік – 4 516,1 тис.грн, I півріччя 2017 року - 957,3 тис.грн), або 164,2% (в розрізі досліджуваних років, відповідно, 102,3%, 152,1%, 240,0% , 106,4%) до уточнених річних планових призначень 5,6 млн грн (в розрізі досліджуваних років, відповідно, 945,0 тис.грн, 1847,0 тис.грн, 1882,0 тис.грн 957,3 тис. гривень).

Від відчуження комунального майна до бюджету розвитку надійшли кошти в сумі 4007,5 тис.грн (в розрізі досліджуваних років відповідно 486,5 тис.грн, 894,1 тис.грн, 722,6 тис.грн, 1 904,3 тис.грн), або 107,2% (в розрізі досліджуваних років, відповідно, 103,0 %, 132,1 %, 96,3 %, 103,5%) до уточнених річних планових призначень 3739,2 тис.грн (в розрізі досліджуваних років, відповідно, 472,6 тис.грн, 676,8 тис.грн, 750,0 тис.грн, 1839,8 тис.грн).

Пайових внесків у розвиток інфраструктури міста надійшло до бюджету розвитку в сумі 1398,6 тис.грн (2014 рік - 166,8 тис.грн, 2015 рік - 274,0 тис.грн, 2016 рік - 660,1 тис.грн, у I півріччі 2017 року - 297,7 тис.грн), або 139,7% (в розрізі досліджуваних років - 100,0%, 117,0%, 220,0%, 99,2%) до

уточнених річних планових призначень **1000,9 тис.грн** (у розрізі досліджуваних років 166,7 тис.грн, 234,2 тис.грн, 300,0 тис.грн, 300,0 тис.гривень).

Міський бюджет м. Дрогобича, як і більшість місцевих бюджетів в Україні, залежить від перерозподілу фінансових ресурсів держави у вигляді міжбюджетних трансфертів. Він є дотаційним і значну частку у його доходах складають міжбюджетні трансферти, зокрема субвенції та дотації.

Загалом **офіційні трансферти** із Державного бюджету України (дотації та субвенції) загального та спеціального фонду у 2014 - 2016 роках займають 70,0% та у I півріччі 2017 року - 70,3% в загальному обсязі надходжень міського бюджету м. Дрогобича.

Протягом 2014-2016 років до загального та спеціального фонду міського бюджету м. Дрогобича надійшло **офіційних трансфертів** в загальній сумі **1059,0 млн гривень**. Питома вага офіційних трансфертів у загальному обсязі надходжень міського бюджету м. Дрогобича становила 72,4% у 2014 році, 72,8% - у 2015 році, 68,7% - у 2016 році. Основну питому вагу в складі офіційних трансфертів займають субвенції на виконання програм соціального захисту населення - 44,9% (475,7 млн грн), дотації (дотація вирівнювання у 2014 році, з 2015 року - базова та стабілізаційна дотації) - 18,8% (199,4 млн грн), освітня субвенція - 15,2% (160,6 млн грн), медична субвенція - 13,7% (144 967,8 тис.грн), інші субвенції (в т.ч. на виконання програм соціально-економічного розвитку, дороги, мікропроекти) - 7,4 % (78,4 млн гривень).

Упродовж I півріччя 2017 року надійшло трансфертів у сумі 298,1 млн грн, що становить 70,2% від загальної суми надходжень. У складі офіційних трансфертів базова дотація займає 3,6% (10,6 млн грн), освітня субвенція - 21,4% (63,7 млн грн), медична субвенція - 13,6% (40,6 млн грн), субвенції на виконання програм соціального захисту - 60,8% (181,2 млн гривень).

До загального фонду бюджету м. Дрогобича надійшло офіційних трансфертів: у 2014 році - 245,2 млн грн (98,6% до уточненого плану (план - 248,8 млн грн), у 2015 році - 357,4 млн грн (99,8% до уточненого плану (план - 358,1 млн грн), у 2016 році - 418,1 млн грн (99,9% до уточненого плану (план - 418,7 млн грн), у I півріччі 2017 року - 298,1 млн грн (99,3% до уточненого плану на січень-червень (план - 300,2 млн гривень).

До спеціального фонду надійшло офіційних трансфертів: у 2014 році - 29997,3 тис.грн (94,5% до уточненого плану (план - 31735,1 тис.грн), у 2015 році - 3348,6 тис.грн (92,6% до уточненого плану (план - 3616,5 тис.грн), у 2016 році - 4998,2 тис.грн (96,9% до уточненого плану (план - 5158,3 тис.грн), у I півріччі 2017 року офіційні трансферти не надходили (уточнений план на січень-червень - 8980,0 тис. гривень).

Так, за новим підходом систему балансування бюджетів з 2015 року замінено системою горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів залежно від індексу податкоспроможності.

При цьому вирівнювання здійснюється за двома податками, а саме: податком на прибуток підприємств для обласних бюджетів і податком на доходи фізичних осіб для бюджетів міст, районів та обласних бюджетів.

Механізм горизонтального вирівнювання передбачає, що місцевим бюджетам із значенням індексу податкоспроможності менше 0,9 надається

базова дотація (запроваджена замість дотації вирівнювання) в обсязі 80% суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету.

Як наслідок, якщо бюджет м. Дрогобича у 2014 році отримував дотацію вирівнювання з державного бюджету в сумі 148,0 млн грн, то у 2015, 2016 та 2017 роках передбачено базову дотацію в сумі, відповідно 14,9 млн грн, 15,9 млн грн та 21,2 млн гривень.

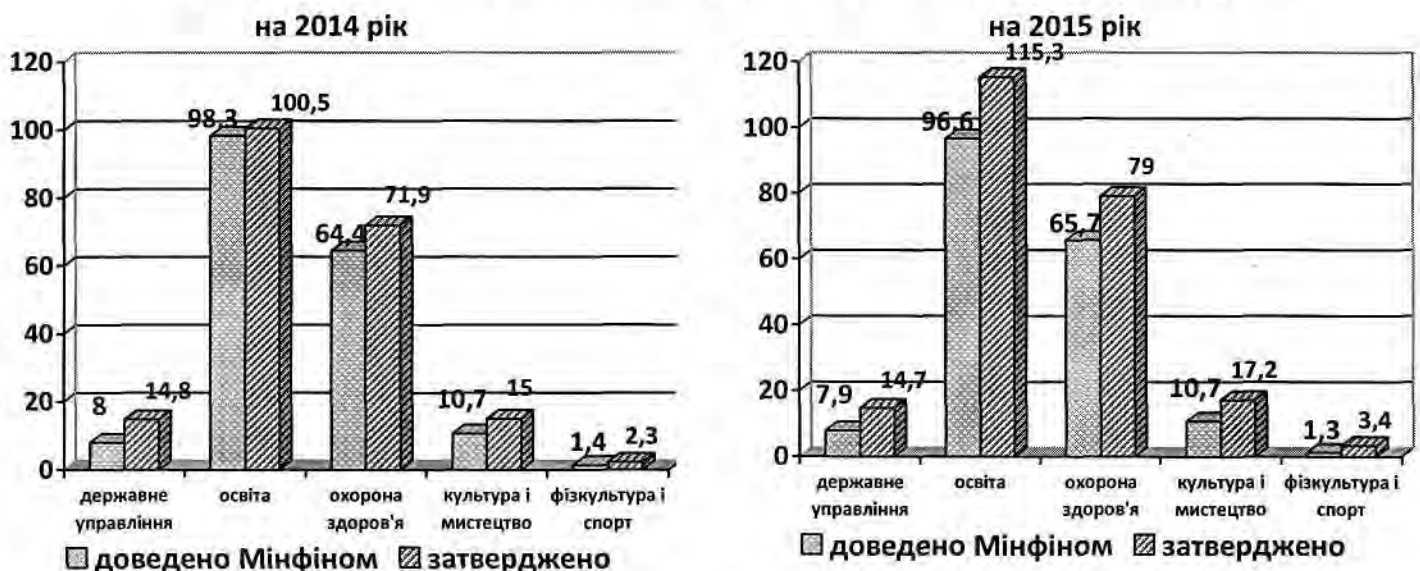
Середній рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб для бюджетів міст обласного значення на 1 жителя, який використано при розрахунку базової дотації у 2015, 2016, 2017 роках, згідно з даними Міністерства фінансів України, становив, відповідно, 724,30 грн, 727,87 грн та 903,48 грн, а середній рівень надходження на 1 жителя по м. Дрогобичу складав, відповідно, 533,40 грн, 524,40 грн та 631,32 гривень. Різниця між вказаними показниками складає, відповідно, 190,90 грн, 203,47 грн та 272,16 гривень. Таким чином, розмір базової дотації на 2015 рік склав 14,9 млн грн $((190,90 * 97\ 855 \text{ чол}) * 80\%)$, на 2016 рік - 15,9 млн грн $((203,47 * 97\ 732 \text{ чол}) * 80\%)$, на 2017 рік - 21,2 млн грн $((272,16 * 97\ 570 \text{ чол}) * 80\%)$.

Протягом досліджуваного періоду позики з міського бюджету не надавались, що не вплинуло на виконання дохідної частини бюджету.

2.2. Оцінка виконання міського бюджету м. Дрогобича за видатками

Затверджені обсяги видатків бюджету по всіх напрямках їх використання перевищували відповідні розрахункові показники, доведені Мінфіном, як це наведено в діаграмі.

Діаграма 3
Порівняння обсягів видатків, затверджених міською радою на 2014-2015 роки, з розрахунковими показниками Міністерства фінансів України (в млн грн).

Слід зазначити, що на 2014 рік серед доведених показників по основних галузях Міністерством фінансів України нерозподілений резерв не був передбачений.

Видатки бюджету м. Дрогобича на основні галузі на 2014 рік збільшено проти розрахункових показників Міністерства фінансів України (далі-Мінфіна)

Handwritten signature

на 11,2%, або на 27,3 млн грн та на 2015 рік - на 16,1%, або на 47,5 млн гривень. При цьому, відповідно до бюджетних запитів потреба в коштах на фінансування основних галузей на 2014 рік, становила 343,9 млн грн, або на 48,7 млн грн більше розрахункового показника, доведеного Мінфіном, на 2015 рік - 431,0 млн грн, або на 134,4 млн грн більше.

У розрізі розпорядників бюджетних коштів у 2014 році найбільше не відповідає потребі розрахунковий показник Мінфіну по установах фізичної культури та спорту (1,3 млн грн при потребі 2,5 млн грн), на утримання органів управління (8,1 млн грн при потребі 14,9 млн грн) та на культуру і мистецтво (10,7 млн грн при потребі 16,4 млн гривень).

Наприклад, на 2014 рік потреба в коштах на утримання закладів фізичної культури та спорту складала 2,5 млн грн, контрольна цифра, доведена Мінфіном - 1,4 млн грн, або 53,7% від фактичної потреби, на 2015 рік по цих же видатках потреба складала 3,8 млн грн, Мінфіном доведено - 1,3 млн грн, або 33,8% від потреби.

Інший приклад: потреба в коштах на утримання органів управління у 2014 році складала 14,9 млн грн, а контрольна цифра Мінфіну доведена в сумі 8,1 млн грн, або 54,4% фактичної потреби та на 2015 рік при потребі 15,3 млн грн доведено Мінфіном 7,9 млн грн, або 52 відсотки.

Також по закладах культури та мистецтва потреба в коштах на 2014 рік складала 16,5 млн грн, а контрольна цифра Мінфіну на 2014 рік по цих же закладах визначена в сумі 10,7 млн грн, або 64,8% фактичної потреби. При потребі в коштах на 2015 рік в сумі 20,8 млн грн контрольна цифра Мінфіну на 2015 рік по закладах культури та мистецтва визначена в сумі 10,5 млн грн, або 50% фактичної потреби.

Аналогічно, у 2014-2015 роках контрольними розрахунками, доведеними Мінфіном, не забезпечувалась потреба і щодо закладів освіти та охорони здоров'я.

Зазначене призвело до того, що на утримання установ освіти та охорони здоров'я за рахунок додаткової дотації з державного бюджету на вирівнювання фінансової забезпеченості (з 2015 року - базова дотація) та міського бюджету виділялись додаткові кошти.

На 2016-2017 роки планові видатки бюджету м. Дрогобича на основні галузі Міністерством фінансів не доводились, окрім закладів освіти та охорони здоров'я. При цьому, відповідно до бюджетних запитів, потреба в коштах на фінансування освіти на 2016 рік становила 157,1 млн грн, або на 82,3 млн грн більше розрахункового показника, доведеного Мінфіном, на I півріччя 2017 року - 112,3 млн грн, або на 48,5 млн грн більше. Потреба в коштах на фінансування охорони здоров'я на 2016 рік становила 94,7 млн грн, або на 30,9 млн грн більше розрахункового показника, доведеного Мінфіном, на I півріччя 2017 року - 60,0 млн грн, або на 19,4 млн грн більше.

На основні галузі плановий обсяг видатків міського бюджету на 2016 рік затверджено у загальній сумі 442,0 млн грн, який уточнено до 526,5 млн грн та виконано в сумі 524,4 млн грн, або на 99,6 відсотків.

На I півріччя 2017 року планові видатки бюджету затверджено в сумі 380,5 млн грн, уточнено до 393,3 млн грн, виконано - 377,5 млн грн, або 96 відсотків.

У цілому за 2014 - 2016 роки бюджетом міста не проведено запланованих видатків на загальну суму 17,5 млн грн (1349,3 млн грн – 1331,8 млн грн) та за I півріччя 2017 року - в сумі 18,5 млн грн (408,1 млн грн – 389,7 млн гривень).

Планові показники видатків загального фонду бюджету міста виконані у 2014 році на 96,3% (325,7 млн грн), у 2015 році - на 99,6% (460,8 млн грн) та у 2016 році - на 99,4% (545,3 млн грн) (див. Діаграму 4). Фактичне виконання за I півріччя 2017 року складає 389,7 млн грн, або 95,5% від затвердженого зі змінами плану на I півріччя 2017 року.

Видатки загального фонду бюджету міста у 2016 перевищують обсяг видатків попереднього року на 18,2% та видатки 2014 року на 67,4% відсотків.

Плановий обсяг видатків спеціального фонду бюджету міста на 2014 рік затверджено в сумі 34,1 млн грн, уточнений план – 68,4 млн гривень.

На 2015 рік обсяг видатків спеціального фонду бюджету затверджений в сумі 9,1 млн грн, що в 3,7 раза менше планового обсягу видатків попереднього року (34,1 млн грн), а уточнений план в 1,5 раза менший (46,9 млн грн проти 68,4 млн гривень).

На 2016 рік план видатків спеціального фонду затверджений в сумі 15,7 млн грн, або на 173% більше затверджених видатків 2015 року (9,1 млн грн), а уточнений план більше на 155% (72,8 млн грн, проти 46,9 млн гривень) та на 106% більше ніж було затверджено на 2014 рік (72,8 млн грн проти 68,4 млн гривень).

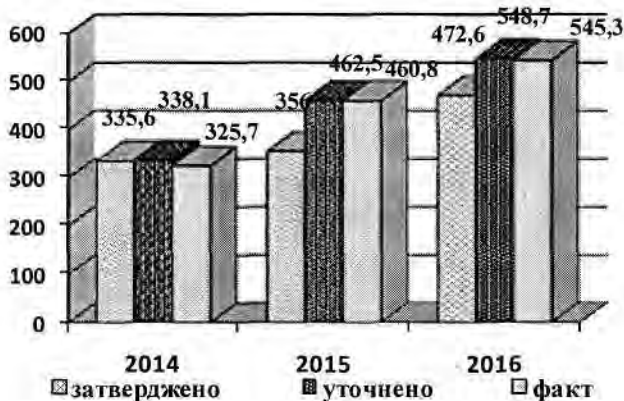
Причиною зменшення видатків спеціального фонду у 2015 році по відношенню до 2014 року є зменшення дохідної частини бюджету (з 2015 року єдиний податок та податок на майно зараховується до загального фонду бюджету).

Показники видатків спеціального фонду бюджету міста виконані у 2014 році на 74,6%, у 2015 - на 92,9%, у 2016 - на 86,3% до уточнених призначень та на 149,62%, 479,82% та 400,02 %, відповідно, до затверджених на бюджетний рік. (див. Діаграму).

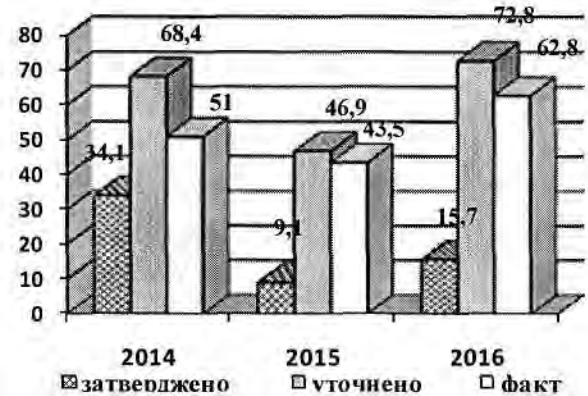
Діаграма 4

Стан виконання бюджету м. Дрогобича за видатками у 2014-2016 роках (млн грн)

Видатки загального фонду

Видатки спеціального фонду

У 2014-2016 роках та протягом I півріччя 2017 року другим, після обсягу видатків на соціальний захист по величині є обсяг коштів спрямованих на

фінансування галузі «Освіта» (498,2 млн грн), або 28,9 % видатків бюджету м. Дрогобича (у 2014 році – 32,4%, у 2015 році – 29,1%, у 2016 році – 28,7% та протягом I півріччя 2017 року – 26,2 % до загальної суми видатків).

Видатки по галузі «Освіта» виконано на 95,9% до плану у 2014 році (план – 109,9 млн грн, факт – 105,5 млн грн), 99,7% - у 2015 (план – 134,7 млн грн, факт – 134,2 млн грн), 99,6% - у 2016 (план – 157,1 млн грн, факт – 156,5 млн грн) та за I півріччя 2017 року виконано на 90,9% (план – 112,3 млн грн, факт – 102,1 млн гривень).

У результаті невиконання запланованих видатків у 2014 році не забезпечено потреби в коштах закладів освіти на суму 4480,8 тис.грн, у 2015 році - 461,8 тис.грн, та у 2016 році - 559,8 тис.гривень.

Станом на 01.01.2015 року по галузі «Освіта» рахувалась кредиторська заборгованість в сумі 4132,32 тис.грн по поточних видатках, на 01.01.2016 - заборгованість відсутня, станом на 01.01.2017 заборгованість склала 21,94 тис.грн по поточних видатках та станом на 01.07.2017 заборгованість по поточних видатках склала 7376,3 тис. грн., з них 6847,6 тис.грн - заборгованість по заробітній платі працівників освіти, термін виплати якої не настав (термін виплати 5-7 числа наступного місяця).

Другими по величині протягом дослідженого періоду були видатки на охорону здоров'я (326,7 млн грн), які склали 18,6% у загальній структурі видатків загального фонду бюджету міста (у 2014 – 24,4%, у 2015 – 20,6%, в 2016 – 17,3% та протягом I півріччя 2017 – 14,9%). Дані видатки протягом дослідженого періоду виконувались на рівні 96,6% до плану. Так, у 2014 році при плані 81,7 млн грн фактичні видатки склали 79,6 млн грн, або 97,5% до плану, в результаті чого не забезпечено повністю потребу в коштах на суму 2,1 млн гривень. У 2015 році виконано на 99,9% до плану (план – 94,8 млн грн, факт – 94,7 млн грн), не проведено заплановані видатки в сумі 78,3 тис. гривень. У 2016 році видатки склали 94,2 млн грн, при затверджених з урахуванням змін – 94,7 млн грн, або 99,5% до плану, зокрема, не проведено заплановані видатки в сумі 491,9 тис. гривень. Протягом I півріччя 2017 року дані видатки забезпечені в сумі 58,1 млн грн при планових 60,0 млн грн, тобто виконання до планових призначень склало 96,9 відсотка.

Станом на 01.01.2015 року та на 01.07.2017 по галузі «Охорона здоров'я» рахувалась кредиторська заборгованість, відповідно, в сумі 1983,89 тис. грн та 11367,49 тис. грн по поточних видатках, на 01.01.2016, 01.01.2017 – заборгованість відсутня.

Питома вага витрат на культуру і мистецтво в загальній сумі видатків складає 4,3 % (74,1 млн грн) (у 2014 – 4,9% (15,9 млн грн), у 2015 - 4,5% (20,6 млн грн), в 2016 – 3,9% (21,1 млн грн) та протягом I півріччя 2017 – 4,2% (16,5 млн грн). Відсоток виконання в порівнянні з плановими видатками на дану галузь склав 97,1%. Так, у 2014 році, при плані 16,5 млн грн фактичні видатки склали 15,9 млн грн, або 96,8%, або не проведено видатків в сумі 526,3 тис. гривень. На 01.01.2015 року виникла кредиторська заборгованість в сумі 502,7 тис. грн по поточних видатках.

У 2015 році дані видатки виконано на 98,7% до плану (план – 20,8 млн грн, факт – 20,6 млн грн), не проведено заплановані видатки в сумі

271,3 тис. гривень. Кредиторська заборгованість по поточних видатках відсутня.

У 2016 році видатки склали 21,1 млн грн, при затверджених з урахуванням змін 21,7 млн грн, або 97,1% до плану, не проведено заплановані видатки в сумі 625,9 тис. гривень. Кредиторська заборгованість на кінець року по поточних видатках відсутня.

Протягом I півріччя 2017 року дані видатки забезпечені в сумі 16,5 млн грн при планових 17,3 млн грн, тобто виконання до планових призначень склало 95,4 відсотка. Кредиторська заборгованість на 01.07.2017 року становила 19,7 тис. грн по поточних видатках.

Видатки на державне управління становили 58,7 млн грн, або 3,4% всіх видатків місцевого бюджету, а саме: у 2014 році – 12,6 млн грн, або 3,9% (97,6% виконання, при плані 12,9 млн грн), у 2015 – 15,1 млн грн, або 3,5% (98,9% виконання, при плані – 15,3 млн грн), у 2016 – 18,6 млн грн, або 3,5% (98,5%, при плані – 18,9 млн гривень) та I півріччі поточного року – 12,4 млн гривень. Недофінансування даних видатків у розрізі досліджуваного періоду складе 302,6 тис. грн у 2014, 167,10 тис. грн - у 2015 та 289,3 тис. грн - у 2016 роках. Кредиторська заборгованість станом на 01.01.2015 та на 01.01.2016 відсутня, на 01.01.2017 становила 3,67 тис. грн та на 01.07.2017 – 87,48 грн по поточних видатках.

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення в дослідженому періоді склали 39,3% в загальній структурі видатків загального фонду бюджету міста (в 2014 – 31,1%, в 2015 – 35,1% та в 2016 – 42,1 відсотка). Невиконання даних видатків в 2014 - на 3,8%, в 2015 - на 0,01% та в 2016 - на 0,01%, спричинене невиконанням дохідної частини (2014 рік) та неповним поступленням субвенцій з державного бюджету в досліджуваному періоді, в результаті чого на кінець року рахувалась кредиторська заборгованість. Так, станом на 01.01.2015 кредиторська заборгованість по соціальному захисту та соціальному забезпеченню становила 1,9 млн грн, на 01.01.2016 – 17,1 млн грн, на 01.01.2017 – 67,6 млн грн та на 01.07.2017 – 55,4 млн грн по поточних видатках. Отже, внаслідок недофінансування субвенцій з державного бюджету на надання пільг та субсидій за звітний період утворилася значна сума кредиторської заборгованості.

Основна сума кредиторської заборгованості протягом усього досліджуваного періоду рахувалась по КЕКВ 2700 «Субсидії населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг», внаслідок недофінансування субвенції з державного бюджету.

Так, станом на 01.01.2015 вищевказана заборгованість склала 1,3 млн грн, на початок 2016 року заборгованість значно збільшилась і становила 16,9 млн грн, станом на 01.01.2017 збільшилась до 64,8 млн грн та станом на 01.07.2017 зменшилась і становила 55,4 млн гривень.

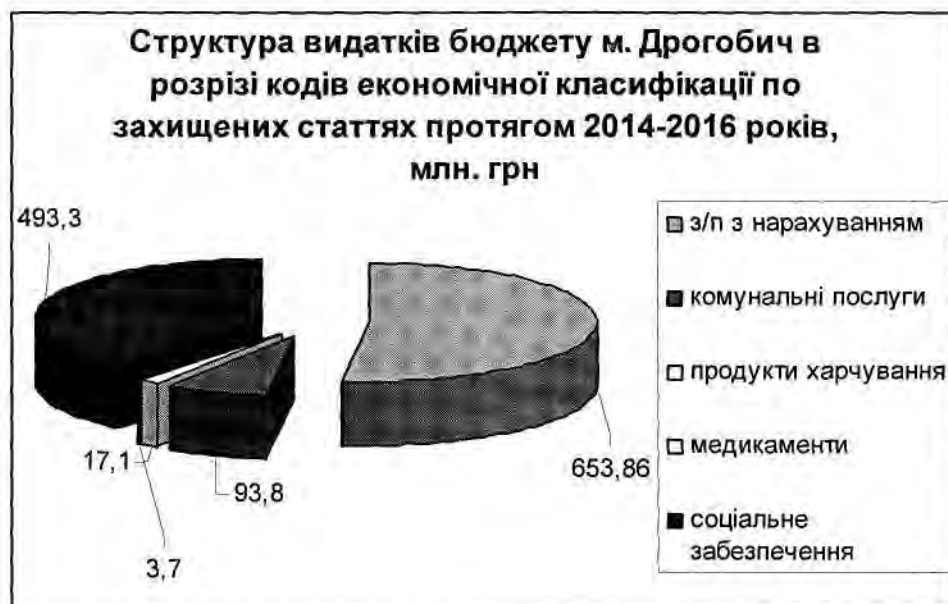
Найбільша сума дебіторської заборгованості спостерігалась станом на 01.01.2016 і становила 452,5 тис. грн, з якої заборгованість в сумі 323,8 тис. грн по освіті - за оплату комунальних послуг та енергоносіїв. Заборгованість виникла через невідшкодування підрядником (ТзОВ «Львівський будівельний холдинг») витрат в сумі 180,3 тис. грн за опалення приміщення прибудови ЗОШ №5 на стадії завершення будівництва з метою запобігання її руйнування та в

сумі 143,5 тис.грн – заборгованість надавачами послуг харчування. По соціальному захисту та соціальному забезпеченню дебіторська заборгованість в сумі 99,0 тис.грн на пільги виникла з причини проплати очікуваного нарахування пільг населенню за січень 2016 року.

Крім того, з кожним роком видатки міста мають тенденцію до зростання. Так, у 2015 році спостерігається зростання видаткової частини по всіх галузях в порівнянні з 2014 роком на 135,1 млн грн, зокрема найбільше (на 59,7%) зросли видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення та у 2016 році на 42,0% порівняно з 2015 роком. Видатки на культуру та мистецтво у 2015 році зросли на 29,1% порівняно з 2014 роком. Видатки на освіту у 2015 році зросли на 27,3% порівняно з 2014 роком. Видатки на охорону здоров'я зросли у 2015 році на 18,9%, на фізкультуру і спорт у 2015 році зросли на 54,7% порівняно з 2014 роком.

Також спостерігається збільшення видатків на державне управління у 2015 році порівняно з 2014 роком на 19,7%, а у 2016 році спостерігається незначне зростання у порівнянні з 2015 роком (на 2,3 відсотка).

В розрізі економічної класифікації видатків (по захищених статтях) за 2014 - 2016 роки на оплату праці спрямовано 653,7 млн грн, комунальні послуги та енергоносії – 93,8 млн грн, продукти харчування – 17,1 млн грн, медикаменти – 3,7 млн грн та на соціальне забезпечення – 493,3 млн гривень. (див. Діаграму 5)

Аналіз стану виконання видаткової частини міського бюджету за економічною класифікацією засвідчив щорічне недофінансування захищених статей в середньому на 4,0% від затвердженого плану з урахуванням змін, у зв'язку з відсутністю зареєстрованих фінансових зобов'язань.

Так, упродовж дослідженого періоду недофінансовано на 1,2 млн грн, або на 0,2% в порівнянні з бюджетними призначеннями видатки на оплату праці, видатки на комунальні послуги та енергоносії недовиконані на 5%, або на 4,8 млн гривень.

Аналогічно, поточні видатки на медикаменти та перев'язувальні матеріали недофінансовано на 196,3 тис. грн, або на 5% уточнених призначень, продукти харчування - на 1836,6 тис. грн, або на 10%, видатки на соціальне забезпечення – на 4436,3 тис. грн (1 відсоток).

Загалом у 2014-2016 роках в порівнянні з бюджетними призначеннями не профінансовано захищені видатки в сумі 12,5 млн гривень.

Так, у 2014 році не надійшло в порівнянні з бюджетними асигнуваннями 9652,9 тис. грн (3%), в тому числі по видатках на заробітну плату з нарахуваннями - 293,60 тис. грн (0,2%), медикаменти та перев'язувальні матеріали - 195,80 тис. грн (17,1%), продукти харчування - 1754,0 тис. грн (31,6%), комунальні послуги - 3347,0 тис. грн (14,2%), соціальне забезпечення - 4062,5 тис. грн (4%).

Аналогічно, у 2015-2016 роках не надійшло в порівнянні з бюджетними асигнуваннями відповідно 999,0 тис. грн (0,2%) та 1846,10 тис. грн (0,4%), в тому числі по видатках на заробітну плату з нарахуваннями 410,9 тис. грн (0,2%) та 513,9 тис. грн (0,2%), продукти харчування - 36,7 тис. грн (0,5%) та 45,9 тис. грн (0,7%), комунальні послуги - 415,9 тис. грн (1,1%) та 1047,50 тис. грн (2,8%), соціальне забезпечення - 135,5 тис. грн (0,1%) та 238,3 тис. грн (0,1%).

У розрізі галузей найбільша сума недодааних до плану асигнувань склалась за 2014 рік по видатках на освіту в сумі 3,5 млн грн, або 3,2% - недовиконання планових призначень. Наступною по величині сумою недофінансування захищених статей -1,9 млн грн або 2,3% недовиконання планових призначень видатків є видатки на охорону здоров'я. Соціальний захист та соціальне забезпечення недофінансовано на 3,9 млн грн (3,8%). Найбільша сума недофінансування до плану асигнувань по захищених статтях у 2015 році, як і у попередньому періоді, склалась по видатках на заклади освіти в сумі 439,10 тис. грн, або 0,3% - недовиконання планових призначень. Захищені видатки по охороні здоров'я недофінансовано на 77,9 тис. грн, або 0,1% до планових призначень.

Як і у попередніх роках, у 2016 році найбільш недофінансовано захищені статті по видатках на заклади освіти в сумі 323,3 тис. грн, або 0,2% до планових призначень, видатки на охорону здоров'я, на які недофінансовано 491,6 тис. грн, або 0,5 % планових призначень, на культуру - 578,89 тис. грн, або 2,8 % та на державне управління - 239,29 тис. грн, або 1,4 відсотка.

З метою недопущення заборгованості по заробітній платі та інших захищених статтях (оплата комунальних послуг) фінансовим управлінням розроблялися заходи, якими передбачалося проведення своєчасної виплати заробітної плати, енергоносіїв та недопущення заборгованості за рахунок спрямування вільних залишків коштів та іншого додатково отриманого фінансового ресурсу протягом поточного року в першу чергу на вищезгадані виплати, крім того, фінансове управління неодноразово отримувало в управлінні Державної казначейської служби України короткотермінові позики. Так, у 2014 році було отримано 33 позики на загальну суму 133,3 млн гривень. У 2015 - 2016 та I півріччі 2017 року позики не отримувались.

2.3. Стан забезпечення спільних інтересів територіальних громад щодо якості соціальних послуг

Частка видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв складала від 8,2% у I півріччі 2017 (6,0 млн грн) до 16,0% у 2015 (13,6 млн грн), на закупівлю послуг з організації харчування - від 3,1% у 2016 (2,8 млн грн) до 4,4% у 2015 (3,7 млн гривень).

Упродовж 2014-2016 років та I півріччя поточного року на закупівлю послуг з організації харчування (безкоштовне харчування) учнів 1-4 класів та учнів з числа дітей пільгових категорій профінансовано 12,1 млн грн, зокрема, у 2014 році – 2,6 млн грн (75,6% до уточненого плану), у 2015 році – 3,7 млн грн (99,3%), у 2016 – 2,8 млн грн (98,6%) та I півріччі поточного року – 3,0 млн грн (94,0%).

Зниження рівня забезпеченості планових витрат на харчування виділеними асигнуваннями у 2016 році пояснюється розірванням угоди на харчування учнів шкіл м. Дрогобич Дрогобицьким комунальним підприємством «Школяр» у зв'язку з ліквідацією підприємства та проведенням харчування учнів шкіл з вересня 2016 року 2 приватними. Згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [8] повноваження у забезпеченні збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території, ефективного використання природних, фінансових і трудових ресурсів та задоволення потреб населення у гарантованих державою соціальних послугах, покладені на органи місцевого самоврядування.

Міська рада, як орган місцевого самоврядування, має законодавчо закріплені фінансові та матеріальні ресурси, а також повноваження у забезпеченні збалансованого економічного та соціального розвитку території міста, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів та задоволення потреб населення в соціальних гарантіях.

Бюджетним кодексом [2] передбачено, що з місцевих бюджетів здійснюються видатки на фінансування бюджетних установ та заходів, які забезпечують надання основних соціальних послуг, гарантованих державою для всіх громадян України.

Для оцінювання стану надання соціальних гарантій громадянам міста обрано галузі з найбільшим обсягом фінансування та найбільшою соціальною значимістю.

2.3.1. Стан надання соціальних гарантій у сфері «Освіта»

Аналізуючи видатки на освітню галузь міст Дрогобича та Стебника, зазначимо, що частка видатків на освіту в порівнянні до всіх видатків бюджету міста в 2014 році складала 33,2%, у 2015 – 29,9%, 2016 – 29,6% та у I півріччі 2017 – 27,0%.

Так, за досліджуваний період (2014-2016 роки) виділено на освітню галузь кошти в розмірі 413,3 млн грн, з яких 396,2 млн грн (95,9%) складають видатки загального та 17,1 млн грн (4,1%) спеціального фондів, що становить 29,7% загальної суми видатків загального та 10,9% спеціального фондів.

Видатки на освіту у 2014-2016 роках в середньому профінансовано на 98,4%. В цілому протягом 2014-2016 років заклади освіти недоотримали асигнувань до уточненого плану на 5,5 млн грн, в тому числі у 2014 році – 4,5 млн грн, у 2015 році – 461,7 тис. грн та у 2016 році – 559,8 тис. гривень.

При цьому протягом досліджуваного періоду спостерігається зростання видатків на утримання освітніх установ міста Дрогобича.

Зокрема, в 2015 році порівняно з попереднім періодом видатки, направлені на зазначену галузь в містах Дрогобич та Стебник зросли на 27,3% (28,7 млн грн) та становили 134,2 млн грн, у 2016 витрачено 156,5 млн грн, що на 16,6% (22,3 млн грн) більше порівняно з 2015 роком.

Однак, зростання видатків не забезпечує розрахованої потреби в бюджетних коштах. У досліджуваному періоді обсяги коштів, затверджені міською радою, з урахуванням змін становили 92,4%, 104,6% та 97,5% від розрахованої потреби. Фактичне виконання у 2014-2016 роках склало всього 88,7%, 104,3% та 97,2% від потреби на відповідний період (див. табл. 1).

У загальному розрахована потреба в бюджетних коштах на утримання установ освіти на 2014 та 2016 роки, згідно бюджетних запитів, була більшою на 7,6 % і 2,5 %, у 2015 році - меншою на 4,6 % від затвердженого місцевими бюджетами з урахуванням змін та більшою на 11,3% та 2,8%, у 2015 році - меншою на 4,3%, ніж фактично використано коштів.

Таблиця 1. Дані щодо фінансування установ освіти міст Дрогобича та Стебника у 2014-2016 роках (загальний фонд).

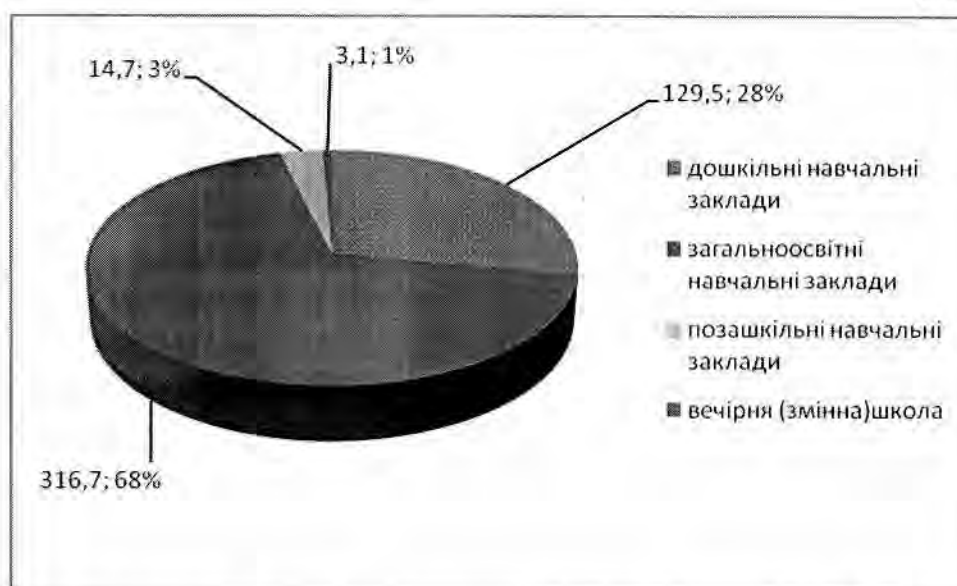
Період	Потреба на рік		Затверджено міською радою		Затверджено з урахуванням змін		Фактично виконано	
	млн грн	млн грн	млн грн	% від потреби	млн грн	% від потреби	млн грн	% від потреби
2	119,0	100,1	100,1	8	109,9	92,4	105,5	88,7
2	128,7	115,3	115,3	8	134,7	104,6	134,2	104,3
2	140,0	124,1	124,1	8	157,1	112,2	156,5	111,8
2	140,0	124,1	124,1	8	136,6	97,5	136,0	97,2
В	387,7	339,5	339,5		401,7		396,2	

Довідково: В бюджетному запиті відділу освіти по галузі «Освіта» на 2015 рік не враховано потребу в коштах на підвищення заробітної плати з 01.09.2015 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 № 731 «Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери». Також не враховано одержання субвенції з обласного бюджету в сумі 125,7 тис. грн на виконання програми «Розвиток освіти Львівщини».

У бюджетному запиті відділу освіти по галузі «Освіта» на 2016 рік не враховано потреби в коштах на фінансування Дрогобицького професійного ліцею та Дрогобицького вищого професійного училища № 19 в сумі 20,5 млн грн, які з 22.03.2016 переведено на фінансування з міського бюджету.

Для забезпечення навчального процесу у містах Дрогобич та Стебник станом на 01.07.2017 функціонує 20 загальноосвітніх навчальних закладів (далі-ЗНЗ), з них 17 ЗНЗ (у тому числі I ступеня – одна школа (31 учень), I-II ступенів – 2 школи (356 учнів), I-III ступенів – 14 шкіл (8469 учнів), гімназія (601 учень), педагогічний ліцей (244 учні) та вечірня (змінна) школа (144 учні).

Співвідношення видатків загального фонду бюджету м. Дрогобич на утримання закладів освіти впродовж 2014-2016 років та I півріччя 2017 року
(млн грн)

Як видно з наведеної діаграми, основна частка сукупного обсягу видатків, а саме 68,0 % була спрямована на утримання ЗНЗ. Так, у 2014 році фінансування ЗНЗ склало 67,8 млн грн, у 2015 – 85,4 млн грн, 2016 – 90,1 млн грн та у I півріччі поточного року – 73,4 млн грн. Загалом обсяг фінансування впродовж 2014-2016 років збільшився на 32,8 відсотка.

Одночасно, за рахунок коштів спеціального фонду міського бюджету за період аудиторського дослідження (2014-2016 роки) на потреби ЗНЗ витрачено 3,5 млн грн при плані 3,9 млн грн (89,7% від плану). У I півріччі 2017 року з вказаних джерел проведено видатки у сумі 1,1 млн грн (при затверджених на рік – 2,2 млн грн).

Протягом досліджуваного періоду середньоспискова чисельність учнів ЗНЗ міст Дрогобича та Стебника коливалась від 9243 учнів у 2014 році до 9701 учнів у I півріччі 2017 року, а кількість ЗНЗ не змінювалась.

Для порівняння розміру видатків на утримання одного освітнього закладу обрано інші міста обласного підпорядкування, а саме м. Трускавець, яке розташоване поруч з м. Дрогобич, однак значно поступається кількістю населення та мережею установ освіти, а також м. Стрий, яке по соціально-економічним показникам є достатньо подібним.

Так, у 2014 році середній розмір видатків на утримання одного ЗНЗ у містах Дрогобич і Стебник становив 3,6 млн грн, що на 27,9 % менше від аналогічного показника у м. Трускавець (4,9 млн грн), проте на 1,5 % більше ніж у м. Стрий (3,5 млн грн).

Аналогічно, у 2015-2016 роках вказаний показник по містах Дрогобич та Стебник становив, відповідно, 4,5 млн грн і 4,7 млн грн проти 6,1 млн грн, 6,8 млн грн у м. Трускавець та 4,4 млн грн, 4,9 млн грн у м. Стрий, тобто на 26,8 % та 30,2 % менше від аналогічного показника у м. Трускавець, проте на 2,1 % більше у 2015 році та менше на 2,5 % у 2016 році ніж у м. Стрий.

Водночас, проведеним аналізом середнього розміру видатків на утримання одного класу встановлено, що даний показник у 2014-2016 роках по містах Дрогобич та Стебник (180,0 тис. грн, 225,3 тис. грн, 235,9 тис. грн) є дещо нижчим від аналогічних показників у м. Трускавець (на 6,7 %, 4,7 % та 7,5 %) та у м. Стрий (на 3,9 %, 3,6 % та 6,8 %).

Показник видатків в розрахунку на 1 учня помітно різнився в розрізі ЗНЗ і становив у 2014 році в середньому по двох містах Дрогобич та Стебник - 7,3 тис. грн (показник коливався від 5,6 тис. грн у ЗОШ №10 до 13,9 тис. грн у ЗОШ №13), у 2015 році - 9,1 тис. грн (від 7,2 тис. грн у ЗОШ №10 до 14,8 тис. грн у ЗОШ №18), у 2016 - 9,4 тис. грн (від 7,6 тис. грн у ЗОШ №№1, 10 до 14,1 тис. грн у ЗОШ №18) та у I півріччі 2017 року - 7,6 тис. грн (від 5,3 тис. грн у ЗОШ №1 до 18,9 тис. грн у ліцеї).

Зазначене свідчить про нерівні соціальні гарантії при наданні освітянських послуг.

Проведеним аналізом встановлено, що у структурі видатків загального фонду на утримання ЗНЗ основну частку займали витрати на оплату праці з нарахуваннями, загальний обсяг яких становив у 2014 - 58,5 млн грн, у 2015 - 66,3 млн грн, у 2016 - 74,5 млн грн та у I півріччі 2017 - 64,0 млн гривень. Питома вага вказаних витрат упродовж періоду аудиторського дослідження коливалась суттєво і становила від 77,7% у 2015 році до 86,3% у 2014 році.

Збільшення видатків на виплату заробітної плати пояснюється незначним зростанням штатної чисельності працівників ЗНЗ з 1253 одиниць у 2014 році до 1278 одиниць станом на 01.07.2017 або на 2,0%, а також загальним зростанням рівня заробітної плати.

підприємцями - переможцями відкритих торгів при грошовій нормі харчування 3,99 грн та 4,00 гривень.

Упродовж періоду аудиторського дослідження кількість дітей, які харчувались, збільшилася з 4012 учнів у 2014 році до 4353 учнів у I півріччі поточного року або на 11,6 відсотка.

Обсяг коштів, виділених на закупівлю послуг з організації харчування в розрахунку на одного учня, становив у 2014 році 0,64 тис. грн, у 2015 - 0,90 тис. грн, у 2016 - 0,64 тис. грн та I півріччі 2017 - 0,69 тис. гривень.

Рішеннями Дрогобицької міської ради від 20.02.2014 №30, від 22.01.2014 №3, від 22.01.2016 №18, від 14.09.2016 №211 та від 24.01.2017 №4 [47] було встановлено грошові норми харчування для відповідних категорій учнів.

Зокрема, у 2014-2015 роках вказана грошова норма для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із сімей, які отримують допомогу, дітей, переселених із зони АТО, дітей, батьки яких загинули у зоні АТО, дітей, батьки яких перебувають у зоні АТО (мобілізовані) та дітей, батьки яких демобілізовані із зони АТО, становила 8,00 грн на одну дитину, для учнів 1-4 класів - 6,00 грн з лютого 2016 року для всіх вищезазначених категорій учнів грошова норма становила 6,50 грн з січня по червень поточного року дана норма для всіх вищезазначених категорій учнів встановлена на рівні 11,0 грн на одного учня.

Проведеним аналізом встановлено, що фактичні витрати на харчування учнів (зокрема, для найбільш численної категорії учнів, що харчувались - учнів 1-4 класів) у 2016 році є дещо меншими від передбачених вище вказаними рішеннями міської ради грошових норм внаслідок укладення угод з надавачами послуг з організації харчування за результатами проведених процедур закупівель за нижчими цінами. Так, фактичні видатки на харчування 1 учня у 2014 році становили 6,00 грн (100% до встановленої грошової норми), у 2015 -

6,00 грн (100%), у 2016 – 5,65 грн (86,9%) та I півріччі поточного року – 10,57 грн (96,1%).

Оскільки, як зазначено вище, угоди щодо закупівлі послуг з організації харчування учнів 1-4 класів та учнів пільгових категорій відділом освіти укладались з комунальними підприємствами та приватними підприємцями за наслідками застосування процедур відкритих торгів по найнижчій ціні, натуральні норми харчування не затверджувалися.

Аналізуючи стан здійснення капітальних видатків встановлено, що їх фінансування відбувалось лише із спеціального фонду, при чому у 2014 році їх обсяг становив 347,3 тис. грн, у 2015 – 1,0 млн грн, у 2016 – 1,2 млн грн та I півріччі 2017 – 1,1 млн гривень.

Також особливої уваги заслуговує стан матеріально-технічної бази освітніх закладів досліджуваних міст. Так, середній строк використання всіх основних засобів у 2016 році у школах становив 18 років, в тому числі обладнання – 16 років та меблів – 15 років.

Іншою важливою характеристикою матеріально-технічної бази закладів освіти є показник забезпеченості учнів комп'ютерною технікою. Так, упродовж досліджуваного періоду 18 з 19 освітніх закладів були забезпечені навчально-комп'ютерними комплексами та 19 підключені до мережі Інтернет.

Доречно також зазначити, що станом на 01.07.2017 у школах міста числилося 300 комп'ютерів, що на 54 одиниці більше ніж у 2014 році. Із зазначеної кількості 41 комп'ютер використовувався для управлінсько-господарської діяльності і таким чином 8688 учнів 2-11 класів, які вивчають інформатику, мали змогу використовувати у навчальному процесі 259 комп'ютерів, тобто на 1 комп'ютер припадало 33,5 учнів. Для порівняння зазначений показник у 2014 році становив 12,1 учнів, отже стан забезпечення комп'ютерною технікою впродовж досліджуваного періоду суттєво погіршився.

Низька забезпеченість комп'ютерною технікою у 2015-2017 роках пояснюється змінами в навчальній програмі та збільшенням кількості учнів, які вивчають інформатику.

Зазначимо, що всі 19 діючих ЗНЗ мають водопроводи, каналізацію, 18 (за винятком ЗОШ I ст. №13) – харчоблоки, спортивні зали та медичні кабінети. При цьому, згідно з інформацією відділу освіти, приміщення ЗНЗ капітального ремонту не потребують.

Особливу увагу неодмінно варто приділити питанню наповненості шкіл міста. Впродовж досліджуваного періоду спостерігалось збільшення учнівського контингенту, зокрема: у 2014 році налічувалось 9243 учні, у 2015 – 9338 учнів і у 2016 – 9562 учні. Таким чином протягом трьох років кількість учнів ЗНЗ збільшилась на 3,5% або 319 учнів.

Характеризуючи дотримання вимог Закону України «Про загальну середню освіту» [13] в частині перевищення граничної чисельності учнів у класі, слід зазначити, що у 2014 році в школах міст було сформовано 26 класів, чисельність яких перевищувала 30 учнів, у 2015 – 2016 роках, відповідно, 36 та 34 класи.

Загалом у школах міст Дрогобич та Стебник показник середньої наповненості класів не суттєво відрізнявся по роках: у 2014 році цей показник

становив 24,5 учня, у 2015 – 24,7 учня, у 2016 – 25,0 учнів та у I півріччі 2017 – 25,3 учня.

Відповідно до інформації, наданої відділом освіти, планова потужність шкіл впродовж 2014-2016 років становила 12202 місця та у I півріччі поточного року 12302 місця за рахунок добудови ЗОШ № 5 I-III ст. на 100 місць. Враховуючи вищенаведене і те, що в 2014 році в школах навчалося 9243 учні, наповненість шкіл становила 75,7%, у 2015 наповненість шкіл - 76,5% (9338), у 2016 наповненість шкіл - 78,4% (9562) та у I півріччі 2017 наповненість шкіл - 78,9% (9701).

Доречно відмітити, що рівень завантаженості суттєво різнився серед освітніх закладів. Так, якщо у 2016 році наповненість ЗОШ №4 м. Дрогобич становила 144,1%, то завантаженість ЗОШ №3 м. Дрогобич в той же час склала лише 31,5%, ЗОШ № 13 м. Стебник – 35,0%.

Неменш важливою складовою повноцінного освітнього процесу є зручність розташування загальноосвітніх навчальних закладів. Так, ЗОШ №№ 1, 3, 4, 6, 7, 11, 15 міст Дрогобича та Стебника розташовані в центральній частині міста, що можна пояснити компактністю міської забудови. Школи №№ 2, 5, 8, 9, 10, 14, 16, 17, 18 розміщені на околицях міста, що майже повністю дозволяє забезпечити пішохідну доступність для дітей шкільного віку.

Актуальним залишається і питання якості середньої освіти. Так, із золотими та срібними медалями у 2014 році закінчили школу 71 учень або 12,2% від фактичної кількості випускників, у 2015 – 51 учень (9,2%), у 2016 – 33 учні (6,4%) та у 2017 – 33 учні (6,6%).

Також одним з показників, що відображають рівень та якість отриманих освітніх послуг, є рейтинг участі учнів на олімпіадах обласного та республіканського значення, учасниками яких у 2014 році було 105 учнів або 18,1% від фактичної кількості учнів, у 2015 - 102 учні (18,4%), у 2016 – 108 учнів (20,9%) та у 2017 – 113 учнів (2,5%). За результатами проведення олімпіад призові місця зайняли у 2014 році 65 учнів (11,2%), у 2015 році - 60 учнів (10,8%), у 2016 році – 73 учні (14,1%) та у 2017 році – 75 учнів (14,9%).

Крім цього, за підсумками зовнішнього незалежного оцінювання знань учнів загальноосвітніх навчальних закладів міст Дрогобича та Стебника максимальний бал (200 балів) у 2014 році отримали 4 учні, у 2015 році - 11 учнів та у 2017 році – один учень.

З метою вивчення громадської думки щодо якості наданих освітніх послуг у ході аудиторського дослідження було проведено анкетування 358 батьків учнів та 302 вчителів.

Так, 86,6% опитаних батьків вважають рівень навчання у школах добрим та 13,4% - задовільним. Схожа ситуація і з оцінкою рівня виховання у закладах освіти: 84,6% респондентів характеризують його як добрий та 15,4% - як задовільний. Дещо гірше ставлення батьків до побутових умов, в яких навчаються їхні діти: 55,0% назвали їх добрими, 41,1% - задовільними та 3,9% - незадовільними.

Неоднозначною також є оцінка батьками стану харчування дітей у загальноосвітніх навчальних закладах, зокрема 49,2% з них вважають харчування якісним, 50,0% - задовільним та 0,8% - незадовільним.

До переліку найбільших завад у робочому процесі опитані вчителі назвали недостатнє фінансове та матеріально-технічне забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів (65,9%), низький рівень заробітної плати та відсутність матеріального стимулювання (34,3%), а також брак підручників, методичної літератури, наочних посібників (23,3%).

Оцінюючи результативні показники діяльності закладів освіти, більшість опитаних педагогічних працівників добре охарактеризували рівень організації навчального процесу (лише 14,0% дали оцінку «задовільно») та роботи груп продовженого дня («задовільна» оцінка - 18,0% опитаних).

Також 96,0% опитаних вчителів оцінили якість харчування як задовільну і лише 4,0% - як незадовільну.

За результатами проведеного аналізу обсягів фінансування в розрахунку на 1 учня в розрізі ЗНЗ можна зробити висновок, що існує пряма залежність між наповненістю шкіл та вартістю утримання школярів.

Так, у 2016 році найнижчий рівень наповненості спостерігався у ЗОШ №3 - 31,5%, у ЗОШ №18 - 38%, у ЗОШ №13 - 50%.

Слід зазначити, що у вищезгаданих навчальних закладах, поряд з низькою наповненістю спостерігався також найвищий розмір видатків у розрахунку на 1 учня і становив, відповідно, у ЗОШ №3 - 13,1 тис. грн, у ЗОШ №18 - 14,1 тис. грн та у ЗОШ №13 - 14,3 тис. гривень.

При тому у школах з високим рівнем наповненості розмір видатків у розрахунку на одного учня становив 7,7 тис. гривень.

Довідково: зважаючи на порівняно високу вартість утримання малокомплектних шкіл, з метою економії бюджетних коштів міською владою вже проводилась певна робота щодо оптимізації мережі навчальних закладів міста.

Так, відповідно до витягу з протоколу XXI сесії Дрогобицької міської ради VII скликання від 04.05.2017 на сесії було розглянуто питання про ліквідацію Стебницької загальноосвітньої школи I ступеня №13 та безоплатну передачу приміщення до комунальної власності Стебницької міської ради. Рішення не прийнято.

Також відповідно до витягу з протоколу XXI сесії Дрогобицької міської ради VII скликання II на пленарному засіданні 11.05.2017 з порядку денного виключено питання про реорганізацію Дрогобицької вечірньої (змінної) школи II-III ступенів №1 шляхом приєднання до Дрогобицької спеціалізованої школи I-III ступеня №2 та створення Дрогобицького навчально-виховного комплексу «Дрогобицька спеціалізована школа I-III ступенів №2- Дрогобицька вечірня (змінна) школа №1».

Отже, наявна мережа загальноосвітніх навчальних закладів у повному обсязі задовольняє потребу мешканців міста на отримання освітніх послуг.

Дошкільна освіта

Дошкільна освіта існує як самостійна система галузі освіти і є обов'язковою складовою неперервної освіти в Україні.

У місті упродовж досліджуваного періоду збережена мережа комунальних дошкільних навчальних закладів (далі - ДНЗ) в кількості 16 одиниць, які фінансуються з міського бюджету.

Протягом дослідженого періоду всі ДНЗ є значно перевантажені. Так, протягом дослідженого періоду ДНЗ відвідували у 2014 році 2645 дітей, у 2015 - 2652 дитини, у 2016 - 2706 дітей та I півріччі поточного року - 2810 дітей при проектній наповнюваності груп на 2150 осіб. Середній показник

завантаженості ДНЗ по роках становив 123,0%, 123,3%, 125,9% та 130,7 відсотків, відповідно.

Таким чином, 14 з 16 ДНЗ мають перевантаження від 15% до 61% (ДНЗ №19 - на 15%, ДНЗ №12 - на 36%, ДНЗ №13 - на 38%, ДНЗ №30 - на 59% та ДНЗ №15 - на 61%) від проектної наповнюваності, що значною мірою впливає на якість надання послуг з дошкільної освіти.

Упродовж I півріччя 2017 року помітно зменшилась черга на влаштування дітей до ДНЗ у м. Дрогобич – з 1170 дітей станом на 01.01.2017 до 486 дітей - на 01.07.2017 року.

Аналізом інформації, наданої комунальними некомерційними підприємствами «Стебницькою міською лікарнею» та «Дрогобицькою міською поліклінікою» щодо виданих довідок лікувальними консультаційними комісіями про потребу дитини у домашньому догляді встановлено, що 216 дітей із 436 батьки яких у 2016 році отримали довідки про потребу дитини у домашньому догляді, відвідують дошкільні навчальні заклади.

Утримання 1 дитини в ДНЗ обходилося в 2014 році в 11,1 тис. грн, в 2015 - 14,5 тис. грн, в 2016 – 13,4 тис. грн, протягом I півріччя 2017 – 8,0 тис. грн. У ДНЗ наявний нерівномірний розподіл витрат у розрахунку на 1 вихованця. Так, у 2016 році найменші витрати на 1 дитину здійснено в ДНЗ №20 – 5,8 тис. грн, найбільші - в ДНЗ №29 – 22,6 тис. гривень.

Аналізом стану планування видатків для забезпечення потреби у коштах для функціонування ДНЗ, проведенням у ході аудиторського дослідження було встановлено, що фактична потреба в коштах на їх утримання забезпечувалась лише по видатках на оплату праці з нарахуваннями, на оплату комунальних послуг, харчування дітей. Інші видатки плануються з огляду на наявні фінансові можливості міського бюджету, що негативно вплинуло на якість надання послуг у сфері освіти.

Протягом дослідженого періоду на капітальні видатки виділялися кошти виключно із спеціального фонду міського бюджету (у тому числі з бюджету розвитку) у загальному обсязі 1,5 мли грн, що становить 11,3% загального обсягу фінансування закладів дошкільної освіти.

Одним із основних показників, які характеризують рівень послуг, що надають ДНЗ, є стає харчування дітей.

Інформація щодо фінансування видатків на придбання продуктів харчування у ДНЗ міст Дрогобич та Стебник у 2014-2016 роках

Таблиця 2

Звітний рік	Обсяг коштів спеціального фонду на придбання продуктів харчування (тис. грн)	Обсяг коштів загального фонду на придбання продуктів харчування (тис. грн)	Частка видатків загального фонду у сукупному обсязі видатків на придбання продуктів харчування (%)
2014	2462,3	744,8	23,2
2015	3582,8	2076,0	36,7
2016	3602,0	1994,0	35,6

Упродовж досліджуваного періоду на забезпечення дітей харчуванням використано 14,5 млн грн, з яких за рахунок батьківської плати – 9,6 млн грн або 66,7% від загальної суми видатків на харчування.

Варто зауважити, що планові показники видатків на харчування дітей в ДНЗ визначались не у розрахунку до добової потреби на 1 дитину в день, а це

передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 № 1591 «Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах» (далі - Постанова № 1591) [27], а відповідно до фактично виділених асигнувань.

Відтак, видатки на харчування дітей, визначені без урахування вартості натурального набору продуктів, не дозволили в повному обсязі забезпечити виконання натуральних норм харчування. Аналіз виконання норм харчування дітей в середньому по ДНЗ засвідчив забезпечення на 90-100% більшості видів продуктів. Натомість виконання норм по рибі та соках є недостатнім. Забезпечення рибою впродовж досліджуваного періоду становило від 12% до 30%, а соками - від 16% до 44%.

Аналіз рішень органів місцевого самоврядування про затвердження розмірів батьківської плати у 2014-2017 роках засвідчив їх прийняття із дотриманням вимог ст.35 Закону України від 11.07.2001 № 2628-III «Про дошкільну освіту» (далі - Закон № 2628) [16], а саме у розмірі, що не перевищував у 2014 році 50% від вартості харчування на день, відповідно, на 2015 рік – 60%, на 2016-2017 роки - у розмірі визначеному органом місцевого самоврядування.

Однак, враховуючи вищевикладене та не зважаючи на дотримання норми Закону № 2628 [16] щодо визначення розміру батьківської плати, в жодному ДНЗ міста не досягнуто повною мірою забезпечення норм харчування по усіх продуктах харчування, необхідних для розвитку та здоров'я дітей.

Отже, недотримання вартості харчування за натуральними нормами, незначне фінансування капітальних видатків не забезпечують повною мірою якості надання дошкільних освітніх послуг.

Позашкільна освіта

Упродовж досліджуваного періоду функціонувала розвинена мережа закладів позашкільної освіти, зокрема Будинок науково-технічної творчості учнівської молоді, Будинок художньо-естетичної творчості учнівської молоді, Палац дитячої та юнацької творчості, станція юних туристів, Будинок працівників освіти та дитячо-юнацька спортивна школа.

Протягом досліджуваного періоду з міського бюджету проведено видатки на їх утримання на загальну суму 14,7 млн грн, зокрема у 2014 році - 3,5 млн грн, 2015 - 4,4 млн грн, 2016 - 4,1 млн грн та I півріччі 2017 - 2,7 млн грн. Отже, впродовж трьох років обсяг фінансування збільшився на 16,2%.

Із спеціального фонду міського бюджету (в тому числі з бюджету розвитку) виділені кошти в сумі 359,9 тис. грн виключно на капітальні видатки.

В сукупному обсязі видатків загального фонду питома вага видатків на виплату заробітної плати з нарахуваннями впродовж 2014-2016 років та I півріччя 2017 року склала 92,0 % (13,5 млн грн), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв - 7,5 % (1,1 млн грн), придбання товарів і оплату послуг - 0,4 % (50,1 тис. грн), оплату відряджень - 0,1 % (17,5 тис. грн) та інших видатків - 0,01 % (1,5 тис. грн).

На момент проведення аудиту у позашкільних навчальних закладах у 69 гуртках займається 2273 дитини.

Упродовж 2014 - 2016 років та I півріччя поточного року у дитячо-юнацькій спортивній школі функціонували, відповідно, 69, 70, 72 та 73 групи з 9 видів спорту (баскетбол, кікбоксинг, футбол, настільний теніс, плавання, легка атлетика, шахи, стрибки на акробатичній доріжці та спортивна акробатика), у яких у 2013/2014 навчальному році навчалося 880 учнів, 2014/2015 навчальному році - 894 учні, 2015/2016 навчальному році - 893 учні та 2016/2017 навчальному році - 912 учнів.

Протягом досліджуваного періоду учнями ДЮСШ на обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях 56 разів виборено призові місця (кікбоксинг - 18, стрибки на акробатичній доріжці - 15, легка атлетика - 16, шахи - 4, спортивна акробатика - 2, баскетбол - 1).

2.3.2. Стан надання соціальних гарантій у сфері «Охорона здоров'я»

Упродовж дослідженого періоду надання мешканцям міст Дрогобича та Стебника кваліфікованої медичної допомоги забезпечували комунальні некомерційні підприємства Дрогобицької міської ради, які підпорядковані відділу охорони здоров'я виконавчих органів Дрогобицької міської ради: комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська лікарня №1» (далі - ДМЛ №1), комунальне некомерційне підприємство «Стебницька міська лікарня» (далі - Стебницька МЛ), комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська дитяча лікарня» (далі - ДМДЛ), комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська лікарня №3» (далі - ДМЛ №3), комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська лікарня №5» (далі - ДМЛ №5), комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицький міський пологовий будинок» (далі - Пологовий будинок), комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська поліклініка» (далі-Поліклініка) та комунальне некомерційне підприємство «Дрогобицька міська стоматологічна поліклініка» (далі - Стоматполіклініка).

Відповідно до ліжкової мережі, затвердженої департаментом охорони здоров'я Львівської ОДА та міським головою м. Дрогобич, у підприємствах Відділу у 2014 – 2016 роках та I – му півріччі 2017 року розгорнуто, відповідно, 945, 885, 845 та 800 ліжок.

Таблиця 3

Дані про кількість розгорнутих ліжок у розрізі медичних закладів

№, п/п	Профіль ліжок	Кількість розгорнутих ліжок			
		2014	2015	2016	I півріччя 2017
1	ДМЛ №1	350	350	350	332
2	Стебницька МЛ	235	205	185	170
3	Пологовий будинок	130	120	110	105
4	ДМДЛ	130	125	120	118
5	ДМЛ №3	60	55	50	45
6	ДМЛ №5	40	30	30	30
Всього:		945	885	845	800

Як видно з таблиці 3, протягом досліджуваного періоду проведено скорочення ліжкової мережі на 145 ліжок.

Враховуючи вищенаведену інформацію, можна стверджувати, що відділом охорони здоров'я проводилась планомірна оптимізація ліжкової

мережі з врахуванням ефективності навантаження функції ліжка, усунення дублювання функції ліжка, його доцільності та потреб населення у наданні медичної допомоги, в тому числі ургентної.

Оцінюючи результативні показники діяльності стаціонарних лікувально-профілактичних закладів, слід зазначити, що протягом досліджуваного періоду спостерігалось як перевиконання, так і невиконання плану ліжка – днів.

Так, проведеним аналізом виконання ліжка – днів медичними закладами встановлено, що у 2014 році фактичне виконання склало 313320 л/д, що становить 98,3% до плану, у 2015– 305356 л/д (99,0%), у 2016 – 283724 л/д (96,2%) та I півріччі 2017 – 132829 л/д (99,0%).

Таблиця 4

Дані про виконання ліжка - днів

п/п	Профіль ліжок	2014				2015				2016				2017			
		Ф	лан	П	%	Ф	лан	П	%	Ф	лан	П	%	Ф	лан	П	%
ДМЛ№1																	
	терапевтичний	18131	17350	104,5	17070	17350	98,4	16307	17350	94	8386	8604	97,5				
	кардіологія	18218	17350	105	17539	17350	101,1	16414	17350	94,6	8974	8604	104,3				
	хірургія доросла	8900	8840	100,7	8502	8840	96,2	8144	8840	92,1	4171	3878	107,6				
	хірургія дитяча	2170	2720	79,8	1366	2210	61,8	1213	1700	71,4	625	843	74,1				
	нейрохірургія	7381	6800	108,5	7647	7650	100	7402	8500	87,1	2941	3372	87,2				
	судинна хірургія	2060	2040	101	3067	2550	120,3	3433	3060	112,2	1692	1517	111,5				
	травматологія доросла	17365	17350	100,1	17258	17350	99,5	15829	17350	91,2	7022	8604	81,6				
	травматологія дитяча	3672	3470	105,8	3757	3470	108,3	3159	3470	91	1932	1721	112,3				
	стоматологія	1839	3410	53,9	1708	2558	66,8	1036	1705	60,8	482	845	57				
	гнійна хірургія	3438	3400	101,1	3617	4250	85,1	3500	5100	68,6	1659	1686	98,4				
	проктологія	2773	3400	81,6	2012	2550	78,9	1812	1700	106,6	642	843	76,2				
	неврологія	14961	13960	107,2	14571	13960	104,4	14267	13960	102,2	6962	6923	100,6				
	офтальмологія	10389	10380	100,1	10912	10380	105,1	10008	10380	96,4	4970	5147	96,6				
	відновне	10584	10410	101,7	10569	10410	101,5	10431	10410	100,2	4621	4302	107,4				
Стебницька МЛ																	
	терапевтичний	12267	12145	101	11248	10965	102,6	9562	9890	96,7	3998	4302	92,9				
	пульмонологія	7049	6940	101,6	5815	5760	101	5980	5205	114,9	2499	1721	145,2				
	інфекція доросла	7451	12720	58,6	7315	11639	62,8	8969	10653	84,2	3969	4731	83,9				
	хірургія доросла	8901	10200	87,3	8649	9044	95,6	7504	7990	93,9	2687	2529	106,2				
	травма доросла	1412	1735	81,4	1350	1735	77,8	1633	1735	94,1	746	860	86,7				
	гінекологія	2122	1675	126,7	435	536	81,2	0	0	0	0	0	0				
	неврологія	5884	5235	112,4	5195	4048	128,3	4695	3490	134,5	2394	1731	138,3				
	психоневрологія	8680	9000	96,4	9039	9000	100,4	7685	9000	85,4	3872	4463	86,8				
	отоларингологія	13398	13200	101,5	13372	13200	101,3	12529	12705	98,6	5445	5728	95,1				
0	соматика дитяча	6688	6840	97,8	7015	6840	102,6	6983	6840	102,1	2521	2544	99,1				
Пологовий будинок																	
	для вагітних і породіль	6618	12200	54,2	6365	12200	52,2	5580	11804	47,3	2395	4537	52,8				
	патологія вагітних	12202	12200	100	11646	12200	95,5	11160	11804	95,5	5122	5294	96,8				
	гінекологія	16440	16750	98,1	15511	15645	99,1	13922	13400	103,9	6473	6645	97,4				
ДМДЛ																	
	інфекція дитяча	16499	15600	107,6	16575	15600	106,3	16052	15194	105,6	7548	6962	108,4				

соматика													
педіатрична	31177	26616	118,4	32506	26078	126	30715	25030	123,9	14755	12135	121,6	
ДМЛ №3													
онкологія	19661	21120	93,1	20781	20240	102,7	15916	18832	84,5	7974	7855	101,5	
ДМЛ №5													
цірвеноерологічні	14990	13920	107,7	12945	12772	101,4	11884	10440	113,8	5352	5177	103,4	

Як видно з таблиці 4 протягом досліджуваного періоду на низькому рівні забезпечено виконання плану ліжко-днів по профілю стоматологія - від 53,9% у 2014 до 57,0% у 2017 та хірургія дитяча - від 79,8% до 74,1%.

Системне недовиконання планових показників простежується також у пологовому будинку за профільним напрямком ліжка для вагітних та породіль (середнє виконання планових показників за досліджуваний період - 51,6%)

Крім цього, демографічна ситуація у містах Дрогобич та Стебник за останні роки має тенденцію до зменшення загальної кількості населення на 294 чол.

Враховуючи вищенаведене, скорочення у відділенні для вагітних та породіль на 15 ліжок дало б можливість зменшити витрати з міського бюджету на оплату праці працівників протягом досліджуваного періоду на загальну суму 1582,3 тис. гривень (Розрахунок у Додатку 3 до звіту).

Упродовж 2014-2016 років та I півріччя поточного року спостерігається зменшення амбулаторно – поліклінічних відвідувань по всіх лікувально – профілактичних закладах, крім ДМЛ №3, де відвідування фактично залишились на одному рівні (у 2014 – 14286, у 2016 – 14290).

Проведеним аналізом ефективності видатків на галузь «Охорона здоров'я» встановлено, що рівень фінансування галузі залежить від кількості закладів, штатної чисельності працівників медичних установ, розгорнутих ліжок у звичайних стаціонарах, ступеня використання стаціонарів денного перебування тощо.

Протягом дослідженого періоду прослідковується щорічне зростання потреби у видатках на оплату праці та оплату комунальних послуг і енергоносіїв.

Загалом за 2014 – 2016 роки та I півріччя 2017 року для забезпечення діяльності медичних закладів спрямовано кошти (без врахування коштів на капітальні видатки) в загальній сумі 328,6 млн грн при потребі 333,2 млн грн, відповідно, недофінансування медичних закладів за досліджуваний аудиторський період склало 4,6 млн гривень.

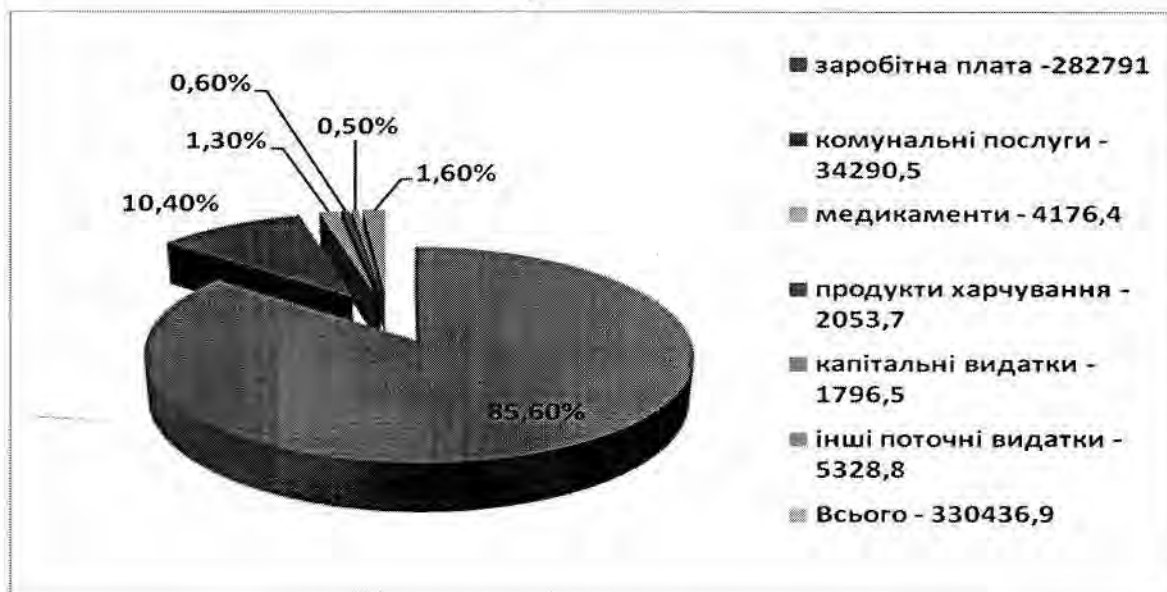
Крім того, на капітальні видатки профінансовано 1,8 млн грн (68,5% від запланованої потреби 2,6 млн грн).

Структура видатків галузі охорони здоров'я м. Дрогобич

Діаграма 7

(тис. грн)

Як видно з діаграми найбільшу питому вагу в структурі видатків займають видатки на оплату праці - 85,6% від загальної суми видатків, а найменшу - капітальні видатки - 0,5%.

Впродовж досліджуваного періоду до спеціального фонду надійшло коштів в сумі 13,0 млн грн, в тому числі за рахунок спонсорської та благодійної допомоги - 2,4 млн грн та надання платних медичних послуг - 10,7 млн гривень.

Таблиця 5.

Інформація щодо наповнення спеціального фонду установ охорони здоров'я м. Дрогобича та м. Стебника у 2014 - 2016 роках та I півріччі 2017 року.

(тис. грн)

Назва підприємства	Спонсорська та благодійна допомога				Разом	Надання платних медичних послуг				Разом
	2014	2015	2016	2017		2014	2015	2016	2017	
ДМЛ №1	90,7	155,0	488,1	71,8	805,6	241,4	330,0	364,0	212,4	1147,8
ДМЛ №3	2,7	13,4	39,4	30,3	85,8	46,6	67,7	51,5	17,5	183,3
ДМЛ №5	11,8	9,8	22,7	5,1	49,4	88,7	95,3	143,9	88,0	415,9
ДМДЛ	27,6	,9	22,6	71,5	122,6	50,3	70,6	116,8	81,3	319,0
Стебницька МЛ	89,6	129,5	164,7	73,4	457,2	157,8	147,3	196,3	106,9	608,3
Пологовий будинок	100,1	271,1	113,2	170,4	654,8	230,2	376,3	243,0	107,5	957,0
Поліклініка	24,7	63,8	26,6	9,3	124,4	847,3	1297,1	1336,0	712,7	4193,1
Стоматполіклініка	8,3	0,3	0	0	8,6	643,1	927,2	892,4	380,2	2842,9
Відділ охорони здоров'я	5,7	0	54,0	0	59,7	0	0	0	0	0
Медбібліотека	0	1,5	0	0,6	2,1	0	0	0	0	0
Разом:	361,2	645,3	931,3	432,4	2370,2	2305,4	3311,5	3343,9	1706,5	10667,3

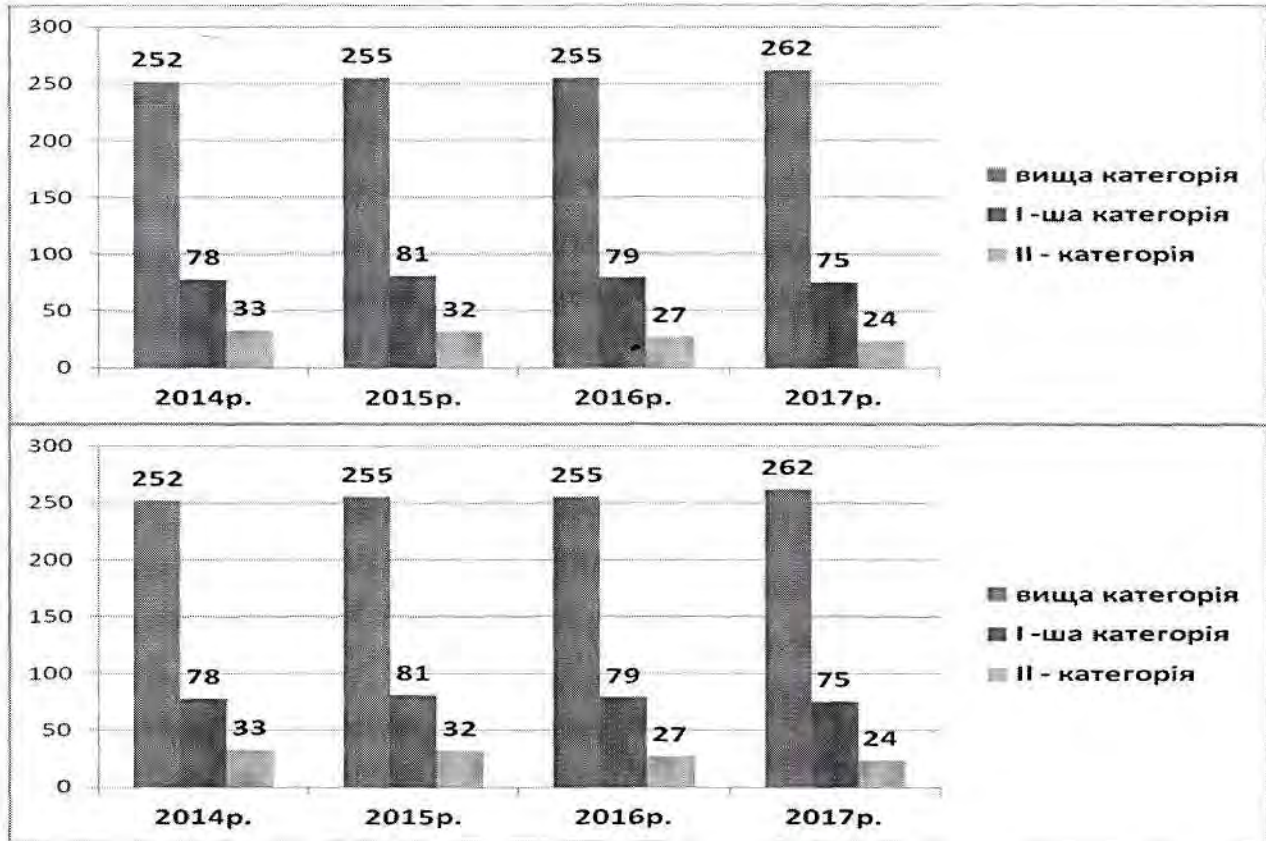
Враховуючи вищенаведене, спостерігаємо, що з 2014 року щорічно збільшувались надходження до спеціального фонду як плати за надані послуги, так і благодійної допомоги, що має позитивний вплив на розвиток та якість надання медичних послуг мешканцям м. Дрогобича та м. Стебника.

Одним із суттєвих показників, які характеризують рівень надання населенню послуг лікувально – профілактичними закладами, є показники забезпечення лікарями та середнім медичним персоналом.

Аналіз якісного складу лікарів та середнього медичного персоналу наведено у діаграмах 8 та 9.

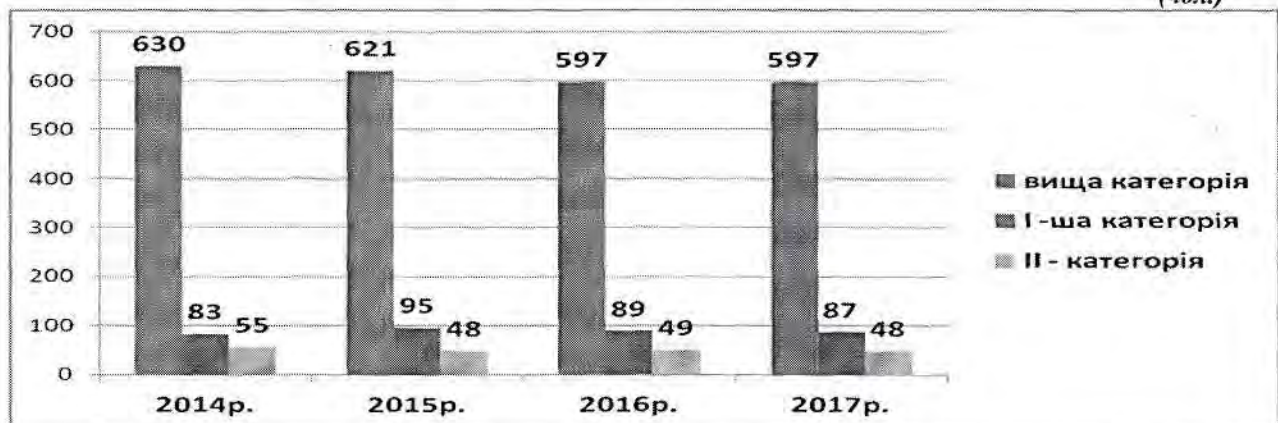
Якісний склад працюючих лікарів

Діаграма 8
(чол.)

Діаграма 9
(чол.)

Якісний склад працюючого середнього медичного персоналу

Як видно з діаграм, протягом досліджуваного періоду в середньому лікарі та медичні сестри мали:

- 70,5% та 81,5% вищу кваліфікаційну категорію,
- 21,5% та 11,8% першу кваліфікаційну категорію,
- 8,0% та 6,7% другу кваліфікаційну категорію.

Оцінюючи можливість залучення додаткових надходжень до бюджету м. Дрогобич, встановлено, що протягом 2014-2016 років та I півріччя 2017 року в медичних закладах міста відповідно, до ліжкової мережі розгорнено, відповідно, 565, 565, 535 та 488 міжрайонних ліжок.

При цьому до районів обслуговування населення медичними закладами міста входять міста Борислав, Трускавець, Дрогобицький район, Самбірський район і м. Самбір, Стрийський район і м. Стрий та Турківський район.

У свою чергу, дослідженням встановлено, що на міжрайонних ліжках медичних закладів міста проходили лікування як громадяни з вищенаведених районів обслуговування, так і громадяни з інших адміністративно – територіальних одиниць Львівської області.

Крім того, громадяни з зазначених регіонів Львівської області проходили лікування також на розгорнутих ліжках, які не віднесені до міжрайонних.

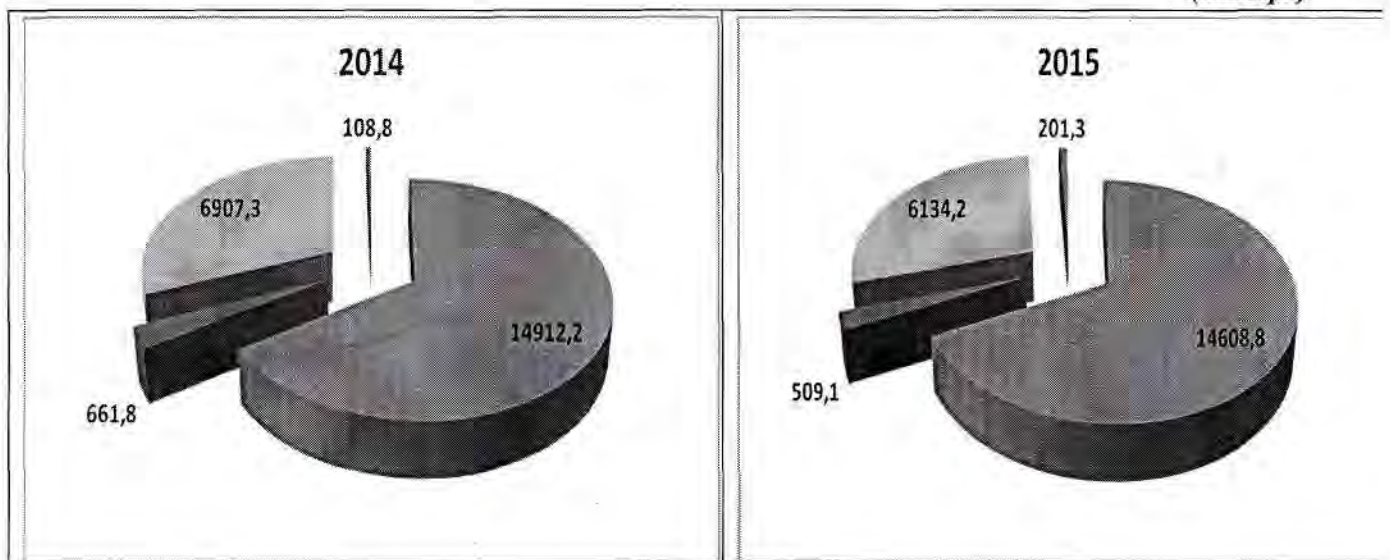
Необхідно відмітити, що в медичних закладах міста надають медичну допомогу, як громадянам м. Дрогобича громадянам так і інших регіонів за скеруванням з інших медичних закладів, скеруванням комунального закладу Львівської обласної ради «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (перша невідкладна допомога) та за самозверненням громадян.

Поряд з тим, ст. 38 Закону України від 19.11.1992 №2801-ХІІ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [18] визначено, що кожний пацієнт має право, коли це виправдано його станом, бути прийнятим у будь-якому державному лікувально-профілактичному закладі за своїм вибором, якщо цей заклад має можливість забезпечити відповідне лікування.

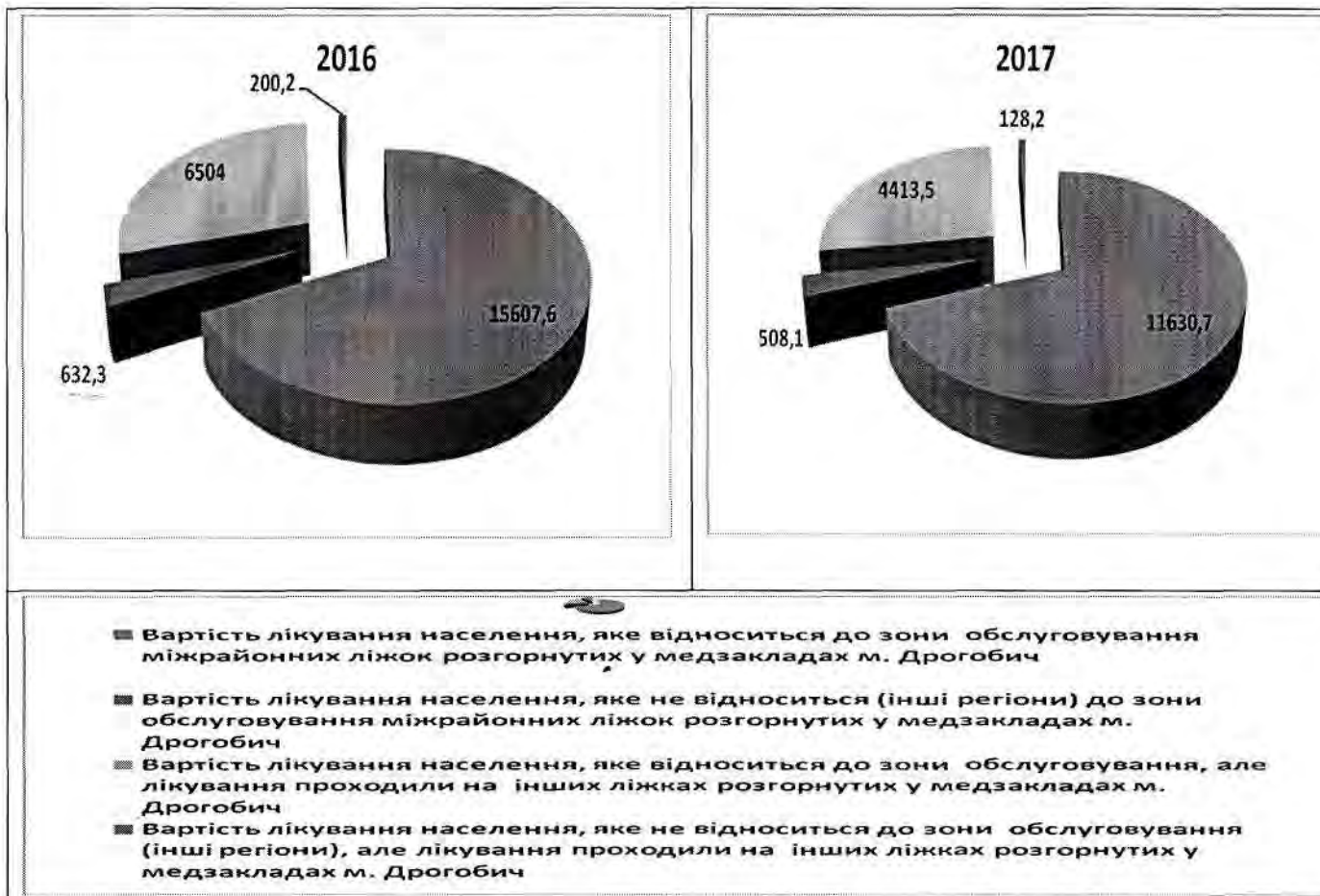
Загалом протягом досліджуваного періоду у медичних закладах міста пройшли лікування громадяни з інших адміністративно – територіальних одиниць Львівської області в загальній кількості 33422 громадян.

Діаграма 10

Інформація щодо вартості лікування громадян на міжрайонних ліжках та на інших розгорнутих ліжках у медичних закладах м. Дрогобич (тис. грн)

Ред

Як видно з вищенаведених діаграм, на лікування громадян з інших регіонів Львівської області з міського бюджету розрахунково використано кошти в загальній сумі 83,8 млн гривень.

Окрема увагу в ході дослідження заслуговує питання надання медичної субвенції з державного бюджету на галузь охорони здоров'я м. Дрогобич.

Так, фінансування медичних закладів міста протягом періоду з 01.01.2015 по 30.06.2017 здійснювалося за рахунок коштів медичної субвенції з державного бюджету, розрахованої відповідно до Формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 618 [59] з розрахунку на одного мешканця м. Дрогобича та за рахунок коштів міського бюджету.

У свою чергу, п.3 та п.5 Порядку та Умов надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затвердженого постановою КМУ від 23.01.2015 №11 [30], що медична субвенція спрямовується на оплату поточних видатків закладів охорони здоров'я крім оплати комунальних послуг та енергоносіїв (п.3), а місцеві ради мають право передавати кошти субвенції у вигляді міжбюджетного трансферту іншим бюджетам для надання медичних послуг за місцем обслуговування населення (п.5).

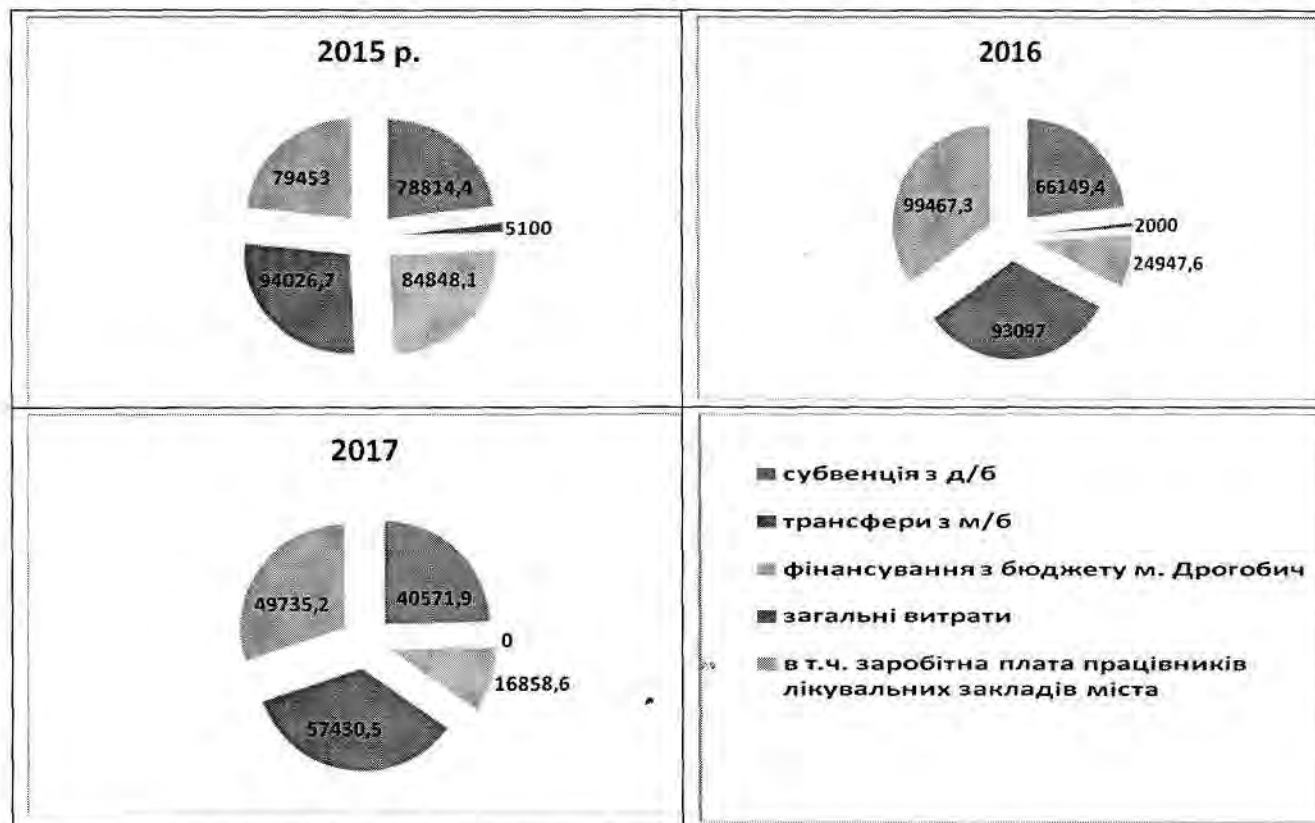
Так, у період з 01.01.2015 по 30.06.2017 з державного бюджету у вигляді медичної субвенції виділено кошти в загальній сумі 185,5 млн гривень.

Структура фінансування лікувально – профілактичних закладів м. Дрогобича

Діаграма 11.

(тис. грн)

[Handwritten signature]

Як видно з наведених діаграм, у досліджуваному періоді медична субвенція з державного бюджету, яка розраховувалася за існуючими фінансовими нормативами бюджетної забезпеченості на мешканця міста, не забезпечувала у повному обсязі потреби лікувально – профілактичних закладів міста у коштах на заробітну плату, що унеможливило надання населенню якісної медичної допомоги.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що за умови укладання органами місцевого самоврядування прилеглих територій з Дрогобицькою міською радою угод про передачу видатків на лікування хворих, до бюджету м. Дрогобич можна було б залучити значні додаткові надходження, що дало б можливість покращити забезпеченість установ в продуктах харчування, медикаментах тощо.

Аналізом фінансування впродовж досліджуваного періоду фактичних видатків на придбання медикаментів (крім вартості пільгових рецептів) та забезпечення харчування пацієнтів встановлено, що фактичні видатки на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів склали 3,5 млн грн, (1,1% від загального фінансування – 327,2 млн грн). Загалом за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 обсяг фінансування зменшився на 0,2% (від 1,1% до 0,9%).

Із спеціального фонду на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів використано 1,7 млн гривень.

Протягом досліджуваного періоду фактична вартість медикаментів в розрахунку на 1 ліжко – день щороку зростала з 3,6 грн у 2014 році до 6,48 грн у I півріччі 2017 році.

Проведеним порівнянням вартості медикаментів в розрахунку на 1 ліжко – день у медичних закладах міста з центральною міською лікарнею м. Борислава та з комунальною установою «Трускавецька міська лікарня» встановлено, що вартість медикаментів у розрахунку на 1 ліжко – день у м. Дрогобич більша від

м. Борислав на 2,14 грн у 2014, на 4,27 грн у 2015, на 4,22 грн у 2016 і на 5,22 грн у I півріччі 2017 та одночасно менша ніж у м. Трускавець на 3,75 грн у 2014, на 6,41 грн у 2015, на 8,35 грн у 2016 та на 5,53 грн у I півріччі 2017 року.

Аналізуючи стан безоплатного забезпечення лікарськими засобами хворих певних категорій захворювань слід відмітити, що фактична потреба в коштах впродовж досліджуваного періоду була задоволена на рівні 90,9 відсотка.

Зокрема, у 2014 році при потребі в коштах для забезпечення лікарськими засобами безоплатно та за пільговими рецептами в сумі 810,1 тис. грн, фактично виділено 770,1 тис. грн, у 2015 виділено 326,7 тис. грн (потреба 326,7 тис. грн), у 2016 – 469,2 тис. грн (потреба 472,8 тис. грн), та I півріччі 2017 року – 688,0 тис. грн (потреба 868,9 тис. грн).

Протягом досліджуваного періоду фактичні видатки на придбання продуктів харчування склали 2,0 млн грн (0,8% від загального фінансування). Загалом за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 обсяг фінансування зменшився на 0,3% від 0,9% до 0,6%.

Також на придбання продуктів харчування із спеціального фонду використано 31,4 тис. грн, в тому числі у 2014 – 18,9 тис. грн, у 2015 – 7,0 тис. грн та у 2016 – 5,5 тис. гривень.

Загалом аудиторським дослідженням встановлено, що протягом досліджуваного періоду фактична вартість продуктів харчування у розрахунку на 1 ліжко – день щороку зростала: з 1,73 грн у 2014 році до 2,31 грн у I півріччі 2017 року.

Проведеним порівняльним аналізом вартості продуктів харчування в розрахунку на 1 ліжко – день у медичних закладах міста з ЦМЛ м. Борислав та КУ «Трускавецька міська лікарня» встановлено, що вартість продуктів харчування у м. Дрогобич менша ніж у м. Борислав та м. Трускавець, відповідно, на 0,92 грн та 6,37 грн у 2014, на 0,33 грн та 8,1 грн у 2015, на 0,49 грн та 8,86 грн у 2016 і на 0,24 грн та 8,25 грн у I півріччі поточного року.

Враховуючи вищенаведене, з бюджету м. Дрогобича на закупівлю продуктів харчування виділяються кошти приблизно в такому ж розмірі, як і з бюджету м. Борислав, та в кілька разів менше ніж м. Трускавець.

Необхідно відмітити, що при відсутності єдиної методики визначення об'єктивної потреби у коштах та затверджених соціальних нормативів з надання медичної допомоги медичними закладами відділу розрахунків потреби у медикаментах та продуктах харчування на 1 ліжко – день встановлювався в межах виділених асигнувань.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що рівень фінансування галузі охорони здоров'я м. Дрогобича для здійснення видатків на закупівлю медикаментів та продуктів харчування є в незадовільному стані, що фактично унеможлиблює надання медичної допомоги населенню на належному рівні.

У ході аудиторського дослідження було проведено анкетування 50 громадян, які перебували на стаціонарному лікуванні у медичних закладах м. Дрогобича. Якістю отриманих медичних послуг повністю задоволені 28,0% опитаних, 46,0% в цілому задоволені, але вважають, що окремі напрямки медичного обслуговування потребують змін, та 26,0% опитаних незадоволені взагалі.

При визначенні причин, які негативно вплинули на рівень задоволення пацієнтів, 34,0% від загальної кількості опитаних, одногосно назвали наявність офіційних вимог щодо обов'язковості надання окремих медичних послуг на платній основі, 22,0% – неуважне ставлення та відсутність індивідуального підходу до пацієнта з боку лікаря, 20,0% – якість надання послуг залежить від фінансових можливостей та згоди пацієнта неофіційно оплачувати лікарів (без урахування офіційної плати за окремі медичні послуги) та 10,0% вказали на некомпетентність та низький професійний рівень лікарів.

На запитання «Чи отримували Ви безкоштовно необхідні Вам медикаменти та перев'язувальні засоби?» 12,0% опитаних дали ствердну відповідь, 32,0% - негативну, і більшість, а саме 56,0%, відповіли, що попри безкоштовне отримання все ж більшу частину доводилось придбати за власні кошти. Також варто відмітити, що 16,0% респондентів охарактеризували лікарняне харчування як повноцінне та якісне, а решта 84,0% – як незадовільне.

Також було проведено анкетування 50 громадян, які відвідували амбулаторно – поліклінічні заклади м. Дрогобича. На запитання «Як часто Ви звертаєтесь до амбулаторно – поліклінічних закладів за місцем Вашого проживання?» 40,0% респондентів відповіли, що відразу, коли починають хворіти, 34,0% що інколи, якщо відчувають, що самотійно не можуть вилікуватись, і лише 26,0% громадян практично не звертаються.

Слід додати, що 50,0% опитаних в цілому задоволені якістю отриманих медичних послуг, але окремі вважають що напрямки медичного обслуговування потребують змін, 24,0% респондентів цілком задоволені і тільки 26,0% не задоволені взагалі.

При визначенні причин, які негативно вплинули на рівень задоволення пацієнтів, 28,0% вказали на наявність офіційних вимог щодо обов'язковості надання окремих медичних послуг на платній основі, 18,0% вказали на некомпетентність та низький професійний рівень лікарів, 20,0% вказали на неуважне ставлення та відсутність індивідуального підходу до пацієнтів, а в окремих випадках навіть грубість з боку лікарів, 10,0% назвали залежність якості медичних послуг від фінансових можливостей та згоди пацієнта неофіційно оплачувати послуги лікарів, 16,0% опитаних вважають, що якість медичного обслуговування залежить від ряду інших причин.

При офіційній платі за окремі медичні послуги 18,0% респондентів вказують на те, що якість послуг значно покращується, 60,0% опитаних не відчувають ніякої суттєвої різниці, а 12,0% громадян стверджують, що навіть при офіційній платі якість медичних послуг залишається низькою.

Доцільно відмітити, що при неофіційній платі лікарям за медичні послуги 24,0% опитаних вказали, що якість медичних послуг та ставлення до пацієнта значно покращується, 32,0% респондентів не відчули суттєвої різниці, але змушені платити, оскільки в іншому випадку не отримали б навіть мінімального рівня послуг, а 36,0% громадян стверджують, що неофіційно ніколи не платили.

У ході аудиторського дослідження 18 та 20 жовтня 2017 року проведено огляд 51 приміщення, які здавались медичними закладами міста в оренду, на предмет їх цільового використання.

Вказаними оглядами розбіжностей між цільовим використанням, зазначеним в договорах оренди, та їх фактичним використанням за призначенням не встановлено. (Акти огляду приміщень у Додатку 4 до звіту).

2.3.3. Стан надання соціальних гарантій у галузі «Культура»

За рахунок коштів міського бюджету м. Дрогобича утримуються міська централізована бібліотечна система (надалі МЦБС), музей «Дрогобиччина», 2 народні доми, 4 школи естетичного виховання дітей.

На утримання закладів культури упродовж дослідженого періоду профінансовано 72,9 млн гривень. Загалом обсяг фінансування закладів культури у 2016 році в порівнянні з 2014 роком збільшився на 30,5 відсотка.

Міська централізована бібліотечна система

Дрогобицька міська централізована бібліотечна система (далі - МЦБС) нараховує 7 державних бібліотек.

На утримання МЦБС із загального фонду міського бюджету впродовж досліджуваного періоду надійшло коштів в сумі 10,2 млн грн (13,8% від сукупних видатків).

У структурі видатків впродовж 2014-2016 років та I півріччя 2017 року найбільшу питому вагу мали видатки на виплату заробітної плати з нарахуваннями (8,5 млн грн, або 84%) та на оплату комунальних послуг і енергоносіїв (1,5 млн грн, або 14,7%).

На капітальні видатки впродовж 2014-2016 років та I півріччя 2017 року із загального фонду було виділено 692,2 тис. грн, з яких на капітальний ремонт приміщень - 356,4 тис. грн, або 51,4% від сукупного обсягу видатків, на поновлення бібліотечного фонду - 260,0 тис. грн, або 37,6% та на реконструкцію приміщень - 75,8 тис. грн, або 11,0%.

Упродовж дослідженого періоду із спеціального фонду надійшло коштів в сумі 895,0 тис. гривень. Зокрема, у 2014 році - 112,4 тис. грн, у 2015 році - 152,6 тис. грн, у 2016 - 219,3 тис. грн та I півріччі 2017 року - 410,7 тис. гривень.

Книжковий фонд бібліотек налічує понад 283,1 тис. примірників.

У зв'язку із недостатнім фінансуванням впродовж досліджуваного періоду кількість книг у бібліотечних фондах МЦБС зменшилась із 295,43 тис. прим. у 2014 році до 293,1 тис. прим. у 2015 році. У 2016 обсяг книжкового фонду залишився на попередньому рівні. Поряд з цим зменшилась і кількість примірників, виданих читачам - з 334,2 тис. прим. у 2014 році до 277,5 тис. прим. у 2015 році, або на 17%, а у 2016 - збільшилась до 281,1 тис. прим. На забезпечення населення книгами протягом досліджуваного періоду було спрямовано з місцевого бюджету всього 260,0 тис. гривень.

Процент оновлення бібліотечного фонду складав у 2014 році - 0,8; у 2015 - 1,1; у 2016 - 0,8.

Аналіз кількості користувачів бібліотек показує зменшення відвідувачів протягом останніх 3 років. Так, на кінець 2014 року їх кількість складала 17,1 тис. чол., а на кінець 2016 року - 13,7 тис. чол., тобто на 3,4 тис. чол. менше.

Оцінюючи забезпечення населення міст Дрогобича та Стебника бібліотеками, встановлено, що в 2016 році при середній чисельності постійного населення м. Дрогобича - 76,7 тис. чол. в місті функціонує одна центральна бібліотека, 2 бібліотеки-філіали та міська бібліотека для дітей. Поряд з тим, в м. Стебнику при середній чисельності населення 20,9 тис. чол. працює 3 бібліотеки - філіали.

Основними критеріями оцінювання роботи бібліотек є ресурси і структура, ефективність бібліотечних послуг та достатність потенціалу бібліотеки для її майбутнього розвитку. Аналіз кількості читачів м. Стебника показав їх зменшення протягом 3-х років.

Зокрема, у філіалі № 2 кількість читачів зменшилась на 0,7 тис. чол. (з 2,2 тис.чол у 2014 до 1,5 тис.чол у 2016), у філіалі № 8 зменшилась на 0,5 тис. чол. (2014- 2,2 тис. чол.; 2016 - 1,7 тис. чол.). Відповідно знизився показник кількості виданих книг читачам. Якщо протягом 2014 року філією №2 видано 47,9 тис. книг, то в 2016 році -35,1 тис. книг. Аналогічна картина у філії № 8 (2014 - 46,4 тис. прим., у 2016 - 37,0 тис. прим.), філії № 5 (2014 - 9,8 тис. прим., 2016- 9,6 тис. приміриників).

Незважаючи на зменшення кількості читачів, кількість штатних одиниць працівників бібліотеки не змінювалась.

Аналіз навантаження на бібліотекаря у 2016 році за кількістю користувачів в порівнянні з 2014 роком знизився у філії №2 на 0,2 та у філії № 8 на 0,1. У філії № 5 залишався сталим і складав 0,6 .

Знизився показник книговидачі на 1 працівника в 2016 року в порівнянні з 2014 роком у філії №2 на 2,0 тис.од., філії №5- 0,2 тис.од, філії №8 - 2,7 тис.од.

Ще одним якісним показником бібліотеки є відвідування на 1 працівника. Аналізуючи вказаний показник, виявлено спад відвідування на 1 працівника станом на кінець 2016 року в порівнянні з 2014 роком у філіях №2 - на 0,4; філії № 5 - на 0,1. Водночас за підсумками роботи філії № 8, відвідування на 1 працівника збільшилось на 0.5.

Іншою вагомою складовою є незадовільний стан матеріально-технічної бази бібліотек - філіалів №№5,2.

У ході огляду бібліотеки - філіалу № 2 по вул. Дрогобицькій, 8 м.Стебника виявлено, що приміщення перебуває в занедбаному стані: існують вертикальні тріщини на стінах, штукатурка місцями осипана, сходові марші, ганок та фасад потребують ремонту, водопровід та каналізація відсутні. В приміщенні та на прилеглій території відсутня вбиральня і це при тому, що в бібліотеці працює читальний зал. Капітальний ремонт не проводився тривалий час.

Аналогічна ситуація і в бібліотеці - філіалі №5 по вул. Дрогобицька, 326 м.Стебника. Будівля перебуває в аварійному стані, стіни в тріщинах, штукатурка відвалюється, відсутнє водопостачання та водовідведення, каналізація, внутрішній санвузол.

При цьому, згідно з інформацією відділу культури та мистецтв, потреби на 2017 рік в коштах на поліпшення стану вказаних приміщень немає.

Надання якісних послуг неможливе без покращення технічного забезпечення. Так, у філіалах №2, 5 відсутні копіювальна та комп'ютерна техніка, під'єднання до мережі Інтернет.

Отже, підсумовуюче викладене, для більш якісного обслуговування читачів, забезпечення електронними ресурсами, довідково-інформаційним обслуговуванням, бібліотеці як місцю для роботи і спілкування, її ролі в навчанні пошуку інформації, вирішенні соціально-побутових умов як читачів, так і працівників установ, доцільно провести оптимізацію бібліотечних закладів м. Стебника.

Так, при об'єднанні 3 бібліотек розрахункова економія коштів складатиме щорічно 126,1 тис. грн, у тому числі за рахунок скорочення адміністративного та обслуговуючого персоналу – 114,1 тис. грн, комунальних платежів – 12,0 тис. гривень. (Розрахунок у Додатку 5 до звіту).

Проведеним оглядом приміщення бібліотеки №3 по вул. Самбірській виявлено, що бібліотека потребує капітального ремонту, заміни вікон на енергозберігаючі.

Обсяг книжкового фонду зменшувався протягом 3-х років із 40,7 тис. прим. у 2014 році до 37,4 тис. прим. у 2017 році. В бібліотеці відсутнє технічне забезпечення, кількість читачів зменшується і станом на 01.07.2017 року складає 1,4 тис. чол. На вказану кількість читачів передбачено та утримується 1 ставка завідувача бібліотекою та 2,5 ставки бібліотекаря.

Кількість виданих читачам книг щороку зменшується із 37,16 тис. прим. у 2014 році до 28,9 тис. прим. у 2016 році.

Майже аналогічна ситуація з бібліотекою - філіалом № 1, що знаходиться в м. Дрогобичі по вул. Грушевського, 170. Обсяг книжкового фонду протягом періоду охопленого аудитом зменшувався і складав у 2014 році - 43,2 тис. прим., у 2015 році - 42,2 тис. прим., у 2016 - 42,3 тис. прим., у 2017 - 40,4 тис. примірииків. Порівнюючи з бібліотекою - філіалом №3 обсяг книжкового фонду у 2014 році більший на 2,5 тис. прим., а у 2017 році - більший на 3,0 тис. прим. Однак, штатна чисельність бібліотечних працівників на 1,25 ст. більше ніж у бібліотеці - філіалі № 3.

Кількість читачів у вказаній бібліотеці складала 2,4 тис. чол. у 2014 році, 2,0 тис. чол. у 2015 - 2016 роках, 1,8 тис. чол. у 2017 році, тобто іде тенденція до спаду. В порівнянні з бібліотекою - філіалом №3 кількість читачів у 2017 році більша лише на 0,4 тис. чол.

Аналізуючи показники роботи за кількістю виданих книг, виявлено їх зниження у 2016 в порівнянні з 2014 на 4,6 тис. примірників.

Аналіз навантаження на бібліотекаря за кількістю користувачів складає у філії №1 у 2016 році - 0,4, при 0,5 - у 2014 році, тобто зменшився на 0,1; у філії №3 залишався на однаковому рівні і становив 0,5; за книговидачею на 1 працівника зменшився в обох філіях (у філії №1 - на 0,9 тис. од. та філії №3 - 1,0 тис. од.), за відвідуванням зменшився у філії № 1 - на 0,4 тис. од., у філії № 3 - на 0,5).

Враховуючи наведене, у разі скорочення 4,25 посади бібліотекарів відділ культури та мистецтв щорічно зможе економити щонайменше 334,2 тис. грн і спрямувати вивільнені кошти на придбання комп'ютерної техніки, літератури. (Розрахунок у Додатку 6 до звіту).